

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 41/2017 (2656) Rok LVIII 27.11.2016

Adwent... czyli oczekiwanie

str. 4

„Przestań umierać!
Zacznij żyć!”

str. 5

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

F. Piotr Fedorowicz

mlodość... Kalendarz na rok 2017!

Dwujęzyczny

Kalendarz Głosu Katolickiego
Calendrier de la Voix Catholique

POLSKA MISJA
KATOLICKA
we Francji

Kalendarz Głosu Katolickiego
Calendrier de la Voix Catholique

2017
mlodość... jeunesse...

ZAMÓW GO
JUŻ DZISIAJ!

wypełniając kupon
zamieszczony
poniżej i wysyłając
go na adres redakcji
„Głosu Katolickiego”
263 bis, rue St-Honoré,
75001 Paris

W Kalendarzu znajdziesz także jego
wersja kieszonkowa (do wycięcia!)

**Wiedroga francusko-polska
firma pogrzebowa**
Tel./fax 02 31 85 23 66
rozwinięty po polsku i po francusku
josefa.bazin@orange.fr

POMPES FUNÈBRES POLONIA
ASSISTANCE INTERNATIONALE

SAMI SWOI
Polskie sklepy spożywcze!
93500 AULLNAY SOUS BOIS
23, Av. ANATOLE FRANCE
Tel. 01 72 51 62 00
94200 IVRY SUR SEINE
44, RUE LEHNE
01 70 25 46 62
e-mail: sami.swoi@orange.fr

DENTYLIS
Centrum Stomatologiczne
Dentylis Boulogne
76, av. Edouard Vaillant
Boulogne Billancourt
M^o: 9^e - Marcel Sembat
01.61.13.46.05
dentylis@orange.fr
Mówimy po polsku

**SINDBAL
euroBUS**
Karolina
Tel. 01 40 15 09 09

KUPON zamówienia Kalendarza

Proszę o przesłanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2017 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po 4,20 € (z przesyłką 4,70 €). RAZEM _____ €

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Dotychczas czek (dla „Voix Catholique”) gotówkę

* Redakcja „Głosu Katolickiego”: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris
Tel. 01 55 35 32 31; 01 55 35 32 28; e-mail: vkat@sfr.fr

Telegram z... Kalendarzem

Kalendarz – dziwne, fascynujące pojęcie, z pogranicza czasu przestrzeni i pamięci, i przyszłości nie dokonam. Ja już za pisaną na zapas, do końca świata. Z kalendarzem jest podobnie jak z zegarkiem, lustrem w łazience czy mapą samochodową... Nie trzeba koniecznie mieć ich wciąż przed oczami żelby wiedzieć jednak, że przemija czas, umykają kilometry drogi, przysięż, mijają ludzie, młodość, ot i życie też. Z drugiej strony tuż obok, już za chwilę, jutro, w przyszłym tygodniu, albo po Adwencie, za rogami i za zakrętem życia, choćy i na rozstaju dróg „czyba” na nas wciąż... ciąg dalszy – historii świata i naszego curriculum vitae, i że... jeszcze Polska nie zginęła, kiedy my żyjemy – w sensie narodowym w półnoży ducha. Nawet jeżeli daleko od domu i czystego, pół malowanych i szeleszcząc, morzy pacierza. Tym niemniej, warto czasami realnie wziąć do ręki prawdziwy, tyki jący zegarek z cyferblatem, mapę z górami, rzekami – na niebiesko, i skalą, i Kalendarz ścienny, a katolicki – z imionami bliskich i świętych, dzień po dniu, i z Bożym Narodzeniem i Zmartwychwstaniem, żelby w pełni ogarnąć mijający – żmudnie i żwawo – minutą za minutą, data po dacie czas nam dany i zadany, i pożytych bliźnich i cywilizacje, i uzmysłowić sobie... przyszłość i nadzieję nieustająco... wieczności. Piszę to wszystko, bo uzmysłowilem sobie nagle, że za parę tygodni, mimo wszelkie dobre i złe wybory i życiowe, chandry i elekcje prezydenckie, trzeba będzie pod domowym obrazem Czarnymj Madonny zawiesić sobie nowy Kalendarz Głosu Katolickiego – dni i miesiące w 2017 roku, pełen nadziei i młodości dat. P.O.

- TO ZASTANAWIAJĄCE:
Z KWATERY GŁÓWNEJ
DEMOKRATÓW DOBIEGA
TYLKO PŁACZ I ZARZYTA-
NIE ZĘBÓW...

PO WYBORACH W USA

rys. Leszek Biernacki

Z SATYRYCZNEJ TEKI L. B.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Donald Trump a Francja – str. 6
- | Reakcja pogańska – str. 8
- | Katarzyna Sordini – str. 9
- | L'info en continua – str. 11
- | Jak uratowano skarby Monte Cassino – str. 12

Czy Trump będzie nowym Reaganem?

Wojciech Turek

Mało kto spodziewał się, że w amerykańskich wyborach prezydenckich zwycięstwo odniesie kontrowersyjny kandydat Republikanów.

Wprawdzie po ogłoszeniu wyników głosowania, wbrew katastroficznym zapowiedziom nie nastąpiło nic, co choćby z pozorów przypominałoby koniec świata, jednak nie ulega wątpliwości, że były to jedne z najważniejszych wyborów w ostatnich latach a ich zaskakujący rezultat zaowocuje zmianami. Powstaje oczywiście pytanie: jakimi zmianami?

Mój ulubieniec, czyli węgierski przywódca, a zarazem światowej klasy mąż stanu, Viktor Orban skomentował, że zwycięstwo Donalda Trumpa oznacza koniec dominacji „liberalnej niedemokracji”, czyli zniewolenia cywilizacji zachodniej przez ideologię narzucającą polityczną poprawność. Rzeczywiście, kolejne wydarzenia układają się w logiczną całość, wskazując na dokonującą się zmianę. Początkowo Węgry rządzone przez Orbana wydawały się stanowić wyjątek od reguły, kraj który rozpaczliwie usiłował zachować swoją tożsamość w świecie zmiernym do globalizacji, multikulturalizmu i rozpadu tradycyjnych struktur. Jednak gdy w Polsce zwyciężyło eurosceptyczne Prawo i Sprawiedliwość, Węgry zyskały sojusznika. Wkrótce potem nastąpił słynny „Brexit”, czyli decyzja obywateli Wielkiej Brytanii o opuszczeniu biurokratyzowanych struktur Unii Europejskiej.

ciąg dalszy na str. 13

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____
 Adres: _____

- Rok (56,60 €)   Pół roku (30,30 €)   Miesiąc (5 €)
 Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €)   PDF/e-mail (49,90 €)

Telefon: _____ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
 Głos Katolicki – Voix Catholique
 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
 Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
 w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

PRENUMERATY

PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

I Niedziela Adwentu Rok A

PIERWSZE CZYTANIE Iz 2, 1-5

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

Widzenie Izajasza, syna Amosa, dotyczące Judy i Jerozolimy: Stanie się na końcu czasów, że góra świątyni Pańskiej stać będzie mocno na szczycie gór i wystrzeli ponad pagórki. Wszystkie narody do niej poptyną, mnogie ludy pójdą i rzekną: «Chodźcie, wstąpmy na górę Pańską, do świątyni Boga Jakuba! Niech nas nauczy dróg swoich, byśmy kroczyli Jego ścieżkami. Bo Prawo pochodzi z Syjonu i słowo Pańskie – z Jeruzalem». On będzie rozjemcą pomiędzy ludami i sędzią dla licznych narodów. Wtedy swe miecze przekują na lemiesz, a swoje włócznie na sierpy. Naród przeciw narodowi nie podniesie miecza, nie będą się więcej zaprawiać do wojny. Chodźcie, domu

Jakuba, postępujmy w światłości Pańskiej!

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Idźmy z radością na spotkanie Pana.

DRUGIE CZYTANIE Rz 13, 11-14

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian

Bracia: Rozumieście chwilę obecną: teraz nadeszła dla was godzina powstania ze snu. Teraz, bowiem zbawienie jest bliżej nas niż wtedy, gdy uwierzyliśmy. Noc się posunęła, a przybliżył się dzień. Odrzucmy, więc uczynki ciemności, a przyobleczmy się w zbroję światła! Żyjmy przyzwoicie jak w jasny dzień: nie w hulankach i pijatykach, nie w rozpuście i wyuzdaniu, nie w kłótni i zazdrości. ale przyobleczcie się

w Pana Jezusa Chrystusa i nie troszczcie się zbytnio o ciało, dogadzając żądom.

EWANGELIA

Mt 24, 37-44

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus powiedział do swoich uczniów: «Jak było za dni Noego, tak będzie z przyjściem Syna Człowieczego. Albowiem jak w czasie przed potopem jedli i pili, żenili się i za mąż wydawali aż do dnia, kiedy Noe wszedł do arki, i nie spostrzegli się, aż przyszedł potop i pochłonął wszystkich, tak również będzie z przyjściem Syna Człowieczego. Wtedy dwóch będzie w polu: jeden będzie wzięty, drugi zostawiony. Dwie będą mleć na żarnach: jedna będzie wzięta, druga zostawiona. Czuwajcie, więc, bo nie wiecie, w którym dniu Pan wasz przyjdzie. a to rozumieście: Gdyby gospodarz wiedział, o jakiej porze nocy nadejdzie złodziej, na pewno by czuwał i nie pozwoliłby włamać się do swego domu. Dlatego i wy bądźcie gotowi, bo o godzinie, której się nie domyślacie, Syn Człowieczy przyjdzie». □

Kroczyć Jego ścieżkami

ks. Maciej Nizio

Dzisiaj są, pierwszą niedzielą Adwentu, w życiu liturgicznym Kościoła wszystko wchodzi jakby w nowy wymiar, zaczyna się na nowo. Rozpoczynamy zatem nowy rok w naszym życiu i w życiu całego Kościoła, którego przecież jesteśmy członkami.

Przez ten cały rok, tym razem Ewangelista Mateusz będzie chciał nam przekazać Boże przesłanie, dotyczące naszego życia, podczas wstuchiwania się w głos samego Chrystusa, przemawiającego do nas w swoim Słowie, przychodzącego do nas w swoim Boskim Ciele, aby nas karmić nieustannie, abyśmy byli gotowi na Jego powtórne przyjście, o czym mówi samo piękne słowo Adwentus. Adwent, – czyli oczekiwanie.

Najprościej powiedzieć i wytłumaczyć sobie – oczekiwanie na spotkanie z Bogiem, ale nie te pasywne czekanie na kogoś, jak na zwykłe spotkanie, tylko to takie oczekiwanie aktywne, wyczekujące, tęskniące, oparte na wielkiej miłości, zaangażowaniu i nadziei, oparte przede wszystkim na wierze, ma ono też być...radosnym oczekiwaniem Pana. Chrystus, nasz Pan, nie tylko przyszedł, ale nieustannie przychodzi, pragnie nas spotykać czuwających, przygotowanych do współpracy z nim w dziele zbawienia.

Czy ja jestem gotowy, by od dziś bardziej świadomie właśnie tę prawdę zrozumieć, aby jeszcze bardziej, przez ten błogostawiony okres, podjąć osobiście, i przy współpracy z Chrystusem – pracę nad samym sobą, nad moimi słabościami, nad moimi wadami, nad moim grzechem? Co więc Bóg chce nam powiedzieć przez swoje Słowo, podczas tej pierwszej niedzieli Adwentu?

Nasze oczy dziś przykuwa fragment tekstu z Księgi Proroka Izajasza, mówiący: „Chodźcie, wstąpmy na górę Pańską, do świątyni Boga Jakuba! Niech nas nauczy dróg swoich, byśmy kroczyli Jego ścieżkami”. Jakże wymowne to słowa. Jak chcemy spotkać Boga, tak prawdziwie, w naszym życiu, to musimy się ruszyć z miejsca, podjąć trochę wysiłku w dobrą stronę (chodźcie); musimy Boga odnaleźć w świątyni (tej materialnej – czyli kościele, ale przede wszystkim tej duchowej, czyli świątyni swojego serca). „Prawdziwi czciciele będą oddawali cześć Bogu w Duchu i prawdzie”. I wtedy, gdy podejmiemy trud tej nowej drogi – to sam Bóg będzie nam towarzyszył, będzie sam uczył nas Swoich dróg, abyśmy chodzili Jego ścieżkami po krętych nieraz drogach naszego, nietatwego życia. Wiedząc, że On jest z nami, nie mamy się czego obawiać i, jak mówi św. Paweł w Liście do Rzymian, możemy wtedy autentycznie starać się odrzucać uczynki ciemności i żyć... jak w jasny dzień. Przyobleczmy więc zbroję światła, pancerz naszej wiary, a nade wszystko miecz prawdy, niech ten błogostawiony okres oczekiwania na przyjście Chrystusa, na pamiątkę świąt Jego Narodzenia, będzie dla nas okresem pełnym pokoju, wewnętrznej pracy nad sobą, pogłębionej refleksji nad życiem, a przede wszystkim, niech nas dobrze przygotowuje do zadań, które każdego dnia Bóg nam wyznacza jeśli chcemy, całkiem na serio, odpowiadać na Jego głos, na Jego powołanie, na Jego świętą wolę. Niech ten świat się bawi, podobnie jak za czasów Noego i w innych wiekach i jak jest także, niestety i dziś – jak mówi nam Chrystus w dzisiejszej Ewangelii – a my, najmilsi, bądźmy zawsze gotowi, zawsze czuwający, aby dzień, którego przecież nie znamy, a w którym przyjdzie do nas Chrystus, nie był dla nas niemiłym zaskoczeniem, ale samym weselem i radością i Bożą nagrodą za nasze, oddane dla Niego życie.

Panie, przygotuj nasze serca, abyśmy dobrze przeżyli ten czas oczekiwania na Jezusa, naszego Zbawiciela i mogli radować się Jego obecnością. Niech Twój Jednorodzony Syn zawsze ma pierwsze miejsce w naszym życiu, abyśmy – oczyszczeni przez Niego z grzechów – mogli każdego dnia otwierać się na Twoje przyjście w sakramentach i drugim człowieku. □

Adwentowe rozważania

ks. Paweł Głowik

„Przestań umierać! Zaczynaj żyć!”

Dzisiaj każdy człowiek podobny jest bardzo często do niedźwiedzia za padającego w głęboki zimowy sen. Budząc się jednak w okresie wiosennym, ma jeden cel, a wiąże się on z zaspokojeniem swoich potrzeb fizycznych, które skupiają się wokół pożywienia, aby móc przeżyć kolejny rok. Tak ma być całe jego życie. Skupione wokół jednego – troski o życie.

Na pierwszy rzut oka wydaje się, że nie ma w tym nic szczególnego, a wręcz przeciwnie, styl jego egzystencji odstania nam realia świata, a tym samym człowieka, który skupia się wokół życia. Będąc jednak człowiekiem wierzącym, odczuwam pewien niepokój duszy, który każe mi się zapytać czy czasem współczesny człowiek nie jest skupiony wokół śmierci, przebranej w życie? Na to pytanie chciałbym, aby każdy z nas udzielił sobie odpowiedzi w czasie naszej duchowej wędrówki, w czasie oczekiwania na Jezusa – Drogę, Prawdę i Życie (por. J14, 6a).

Kim jesteś? Wokół czego lub kogo skupia się Twoje życie? Od szczerzej odpowiedzi zależy Twój rozwój duchowy. Od stanięcia w prawdzie zależy czy odkryjesz drogę do życia. Czy nią pójdiesz? To już zależy od Ciebie. Ważne jest abyś ją zobaczył, poczuł, usłyszał i dotknął. Wtedy będziesz wiedział czy żyjesz, czy jesteś martwy. Świętnie to zrozumieli ludzie, którzy przybyli, aby zobaczyć Boże Dziecię, leżące w żłóbku. Oni nie chcieli odchodzić. Pięknie jest to ukazane w wizji, bł. Katarzyny Emerich, która mówiąc o życiu Najświętszej Maryi Panny, opisuje jak mędrcy ze wschodu odchodzili z płaczem. Przecież mieli wszystko. Mieli pod dostatkiem pieniędzy, a jednak dzięki spotkaniu z Jezusem zobaczyli, że ich życie było skupione wokół śmierci. W jednej chwili byli w stanie zrezygnować ze wszystkiego, co posiadali, aby móc zostać z Jezusem, aby móc patrzeć na Niego, słuchać Jego płaczu, czuć Jego zapach i dotykać Jego ciała. Reasumując, życie dla tych ludzi zatrzymało się w Betlejem. Dlaczego? Jaki był tego powód? Paradoksalnie, powodem był płacz Jezusa, który obudził ich ze snu. Jezus otworzył im oczy, otworzył ich słuch, sprawił, że serce zaczęło bić innym rytmem – rytmem nie z tego świata. Powodem całego zamieszania był Jezus, w świetle którego możesz odkryć prawdę o samym sobie. Z jednej strony może towarzyszyć ci lęk, bo prawda może zboleć, może dokonać rewolucji w twoim życiu. Z drugiej jednak strony, musisz podejść do tego procesu z odwagą oraz nadzieją, że obudzisz się ze snu i usłyszysz rytm bicia serca samego Boga, które bije całkiem inaczej niż proponuje nam współczesny świat.

Nie daj sobie wykraść z rąk zbawienia, zacznij patrzeć na świat, na życie oczami samego Boga, który dla ciebie zapałkał w betlejemskiej stajni. Jego serce ogarnęło cię całą miłością, pomimo tego, że nie było cię jeszcze na świecie. Jego młodość kształtowała się z myślą o tobie. W końcu ta miłość znalazła swój szczyt na krzyżu, z którego rozlała się na cały świat. Ta miłość to Jezus, który tak jak dokonał rewolucji na świecie, tak chce dokonać rewolucji w twoim życiu, w twoim sercu, w twoich myślach, planach i marzeniach. W tym wszystkim ważne jest, abyś miał świadomość, że ta Miłość nie niszczy, ale buduje; nie uśmierca, ale ożywia; nie potępia, ale uświęca. Mając tę świadomość, pozwól tej Miłości zamieszkać w swoim sercu, pomimo tego, że jest ono niejednokrotnie podobne do stajni, gdzie cuchnie i jest brudno. Nie chodzi tutaj tylko o twoją brzydotę, związaną z grzechem, ale również o twoją mentalność, która dała się omamić tym, co dostrzegalne dla ludzkiego oka, zapominając, że przez Boga jesteś stworzony, na Jego podobieństwo, które w pełni objawi się w Królestwie Bożym. Taka perspektywa może cię na pierwszy rzut oka przerazić, bo naruszy porządek, nad którym pracowałeś przez kilka, kilkanaście lub kilkadziesiąt lat. Jednak, jako dziecko Boga, nie powinieneś, nie możesz zachowywać się jak kura – ze zwieszoną głową, w poszukiwaniu ziaren lub robaków, aby napełnić swój żołądek. Ty nie jesteś

kurą. Ty nie jesteś tworem tego świata. To nie świat powinien Cię zachwycać, ale Bóg. W tym celu powinieneś upodobnić się do orła, który ma głowę podniesioną w górę, a w międzyczasie szybuje w przestrzeni, podziwiając piękno świata... z perspektywy Boga!

Taka przemiana domaga się jednak od ciebie przejścia przez tajemnicę betlejemskiej stajni, a więc stanięcia przed Panem Bogiem, który jest Miłością, w prawdzie o sobie samym. Musisz o tym ciągle pamiętać, bo zły duch niejednokrotnie zechce ci go przedstawić jako surowego sędziego, tyrana i mściwego ojca. Bogu jednak nie zależy na twoim cierpieniu, a dowodem na to jest Chrystus, który zdecydował się to cierpienie wziąć na siebie. To jest Miłość, która pragnie mieszkać w twoim sercu, patrzeć twoimi oczami, kochać twoimi rękoma, mówić twoimi ustami. Pozwolisz tej Miłości narodzić się w twoim sercu? Otworzysz dla Niej drzwi twojego serca, czy będziesz podobny do gospodarzy, którzy zamknęli przed Nim swoje domy, gdy Józef poszukiwał miejsca na Jego narodziny? Decyzja należy do Ciebie! Pamiętaj jednak, abyś podejmował takie decyzje, których nie będziesz żałował. Tak jak mieszkańcy Betlejem, którzy zamknęli drzwi przed Jezusem, Maryją i Józefem. Po narodzinach naszego Pana i Zbawiciela, gdy doszły do nich wieści o niezwykłości postaci Jezusa, na pewno byłiby w stanie oddać nie tylko jeden pokój, ale cały swój majątek. Niestety jednak, swoją szansę stracili. Jak będzie w twoim przypadku?

Nie martw się, że jesteś podobny do stajni, w której cuchnie i jest brudno, bo Jezusowi to nie przeszkadza, gdyż w takich warunkach przyszedł na świat. To nie znaczy, że masz nie dbać o piękno swojej duszy i serca, bo po ludzku... musisz zrobić wszystko, aby Jezusa przyjmować zawsze w stanie łaski uświęcającej. Chodzi tu jednak przede wszystkim o oddziaływanie Jezusa, który jest w stanie przemienić swoją obecnością stajnię w najpiękniejsze miejsce na świecie. W niejednej betlejemskiej gospodzie nie było tak wspaniałych gości jak w stajni – miejscu narodzenia Boga. Śmiem twierdzić, że przybyłym gościom nie przeszkadzał brud i smród, bo zachwycili się Jezusem, który skupił na sobie ich zmysły. Nie tylko skupił, ale przemienił. Tak samo może być w twoim przypadku. Dzięki Jezusowi możesz stać się narzędziem Boga, jak stajnia w Betlejem. To właśnie nią posłużył się Bóg, aby przyciągnąć ludzi, by móc dotknąć ich serc i umysłów. Pozwól Jezusowi stać się narzędziem w Jego rękach, przez które będzie mógł przemieniać tych, którzy żyją wokół ciebie – tych, którzy są jeszcze martwi duchowo. □

Donald Trump a Francja

Bogdan Usowicz

20 listopada we Francji odbyła się pierwsza tura praw wyborów prezydenckich w partii Republikańskiej. Przed głosowaniem komentatorzy zastanawiali się nad wpływem wyboru Donalda Trumpa na sytuację polityczną nad Sekwaną. Czy „czerwona kartka” pokazana za Atlantykiem elitom, mediom i instytutom sondażowym, przełoży się jakoś na wyniki i treść kampanii prezydenckiej we Francji?

Specjalnie nie dziwi, że Nicolas Sarkozy, który w sondażach przegrywał z Alainem Juppe, komentując wybór Amerykanów, podkreślał przede wszystkim niską reprezentatywność ankiet i prognoz ośrodków badawczych. Sarkozy, który do niedawna sam stawiał na Hilary Clinton, teraz zaczął mówić o „gniewie ludu” przeciw elitom, które wyalienowały się i go nie słuchają. Podkreślił też, że wybór Trumpa jest odrzuceniem „politycznej poprawności”, która m.in. utrudnia zdecydowaną walkę z islamskim terroryzmem. Były prezydent zamierza najwyraźniej walczyć o bycie „vox populi”, ale będzie miał tu groźną konkurentkę w postaci Marine Le Pen, która w tej roli czuje się znacznie lepiej i jest chyba bardziej wiarygodna.

Główny rywal Sarko, czyli Alain Juppe chociaż uznał, że wybory w Stanach Zjednoczonych to „suwerenna decyzja narodu

amerykańskiego”, jednocześnie mówi o „ryzyku demagogii i ekstremizmu”. Jego zdaniem „demagogia i populizm (które w domyśle wygrały w USA) są zagrożeniem dla demokracji i bardziej, niż kiedykolwiek, wymaga to mobilizacji wszystkich”, które dzielają idee republikańskie”. Juppe brnie w nowomowę i zamierza iść pod prąd buntu przeciw elitom. Na krótszą metę scenariusz taki może się sprawdzić, w perspektywie dłuższej może to być dla polityka centroprawicy samobójcze.

Jeśli w taki sposób wybory amerykańskie komentowała centroprawica, to nie trudno domyślić się, że dla lewicy był to prawdziwy elektrowstrząs. Prezydent Franciszek Hollande jeszcze dość dyplomatycznie mówi o „okresie niepewności”, ale jego partyjni towarzysze szli znacznie dalej. Martine Aubry z PS mówiła o „nadzwyczajnym niepokoju”, Elisabeth Guigou o

„Brexicie w wymiarze światowym”, deputowany socjalistyczny Christian Paul o tym, że „jedyną odpowiedzią na Trumpa byłby wybór francuskiego... Roosevelta, który chroniłby Francję i Europę”. Lewacki Melenchon proponował zaś wprost, by „wysiąść ze zwariowanego pociągu atlantyckiego”.

W tzw. centrum głosy były dość podobne. Deputowany partii UDI Jean-Christophe Lagarde proponował „federację europejską, która da niezależność od USA”.

Specjalnie nie dziwi, że wybór Donalda Trumpa z radością przyjęli politycy Frontu Narodowego. Dla Jeana Marii Le Pena był to „potężny kop w siedzenia układu polityczno-medialnego, także we Francji”. Jego córka i szefowa partii szybko pogratulowała Trumpowi i „wolnemu wyborowi amerykańskiego narodu”.

Wyniki wyborów amerykańskich są dla

Z KRAJU

- „Pragnę pogratulować Panu zwycięstwa w wyborach 45. Prezydenta Stanów Zjednoczonych i życzyć Panu bardzo udanej kadencji. Więzy między Rzeczpospolitą Polską i Stanami Zjednoczonymi to wspólny przykład strategicznego partnerstwa bazującego na wspólnych wartościach, u których podstawy leży wolność, tak droga Polakom, Amerykanom i mnie osobiście” – napisał prezydent A. Duda w życzeniach dla Donalda Trumpa.
- Minister obrony narodowej Macierewicz powiedział, że spodziewa się, iż po zwycięstwie Trumpa w wyborach prezydenckich w Stanach Zjednoczonych „stosunki polsko-amerykańskie będą nie tylko bardzo dobre, ale jeszcze lepsze”.
- Prezydent Duda, z małżonką Agatą Kornhauser-Dudą, złożył trzydniową wizytę w Szwajcarii. Spotkał się z prezydentem tego kraju Johannem Schneiderem-Ammanem, odwiedził CERN oraz Muzeum Polskie w Rapperswilu. Rozmowy polityczne dotyczyły przyszłości UE i promocji gospodarczej Polski.
- Prezydent Duda zaapelował podczas uroczystości 11 Listopada o wspólne prace nad przygotowaniem obchodów 100. rocznicy Niepodległości – „Wierzę, że może już, w 2017, ale przede wszystkim 2018 r. moglibyśmy razem pójść ku czci niepodległej, suwerennej Polski”.
- Ulicami Warszawy przeszedł Marsz Niepodległości, zorganizowany przez środowiska narodowe. Wg szacunków policji, wzięto w nim udział 75 tys. osób, a w konkurencyjnym marszu KOD było 10 tys. Po raz drugi marsze przebiegały wyjątkowo spokojnie. PiS zorganizował obchody w Krakowie.
- Polacy to naród, który się nigdy nie poddał – stwierdził prezydent Duda na uroczystości wręcze-

nia odznaczeń państwowych z okazji Święta Niepodległości. Prezydent wręczył też nominację generalską dla śp. Ryszarda Kuklińskiego. Poza tym decyzją prezydenta do stopnia generała brygady pośmiertnie awansowani zostali porucznik Jan Karski, generałem broni został generał dywizji Wojska Polskiego, ofiara zbrodni katyńskiej Władysław Jędrzejewski, a na stopień generała brygady awans otrzymał płk pil. Ludwika Krempa, który w styczniu 2016 skończył sto lat.

- 132 księżę, odbywających służbę wojskową w kleryckich jednostkach Ludowego Wojska Polskiego, mianowano na stopień podporucznika. Jest to forma zadośćuczynienia za prześladowania, jakie spotykały kleryków w LWP.
- MON zamierza kupić tysiące latających bezzałogowców, tzw. dronów dla Obrony Terytorialnej i wojsk operacyjnych.
- Wg CBOS 88 proc. ankietowanych Polaków uważa się za patriotów, w tym połowa z nich (43 proc.) deklaruje to zdecydowanie; co jedenasty respondent (9 proc.) nie określa się mianem patrioty, a 3 proc. ankietowanych nie ma zdania na ten temat. Te ostatnie 12 proc. to pewnie jakieś obce plemię i spadek po latach komunizmu...
- Sondaż poparcia dla partii. CBOS twierdzi, że 38 proc. badanych, którzy zadeklarowali udział w najbliższych wyborach parlamentarnych, zagłosowałoby na PiS, 17 proc. na Nowoczesną, 14 proc. na PO, 6 proc. na Kukiz'15, 5 proc. na SLD i tylko 4 proc. na PSL.
- Średnio trzech Polaków na tysiąc ma obecnie broń, podczas, gdy np. w Czechach wskaźnik ten wynosi 30, a w Finlandii 308. Postowie z klubu Kukiz 15 chcą dobrać Polaków na wypadek wojny, a zwolennicy takiego pomysłu są też w PiS.

- Odbyła się ekshumacja szczątków śp. Lecha i Marii Kaczyńskich. Próbkę zostaną wysłane do badań, również do laboratoriów zagranicznych.
- Minister cyfryzacji Anna Stężyńska przyznała, że na instytucje finansowe oraz infrastrukturę krytyczną w Polsce przypuszczane są ataki hakierskie spoza naszego kraju.
- MON podpisało z firmą Gulfstream umowę na dostawę w sierpniu 2017 r. dwóch małych samolotów do przewozu najważniejszych osób w państwie.
- Partia Europejskich Demokratów (Niesiołowski, Kamiński, Protasiewicz) powstała z połączenia stowarzyszenia Europejscy Demokraci z Partią Demokratyczną demokraci.pl (d. Unia Wolności). Zamiast ED-ków, mamy PED-e...
- KOD słabnie. O zawieszeniu politycznej współpracy z KOD w ramach koalicji Wolność Równość Demokracja poinformowała Partia Zieloni.
- „Mistrzostwa Polski w szkalowaniu papieża” – pod taką nazwą na Facebooku powstało kolejne skandaliczne wydarzenie. Ten sam serwis szybko blokuje profile, które uznaje za niezgodne z regulaminem, np. organizatorów rekolekcji.
- Gliwice, Olsztyn i Warszawa znajdują się na czele rankingu najdynamiczniej rozwijających się miast na prawach powiatu. W kategorii gmin miejskich wygrał Karpacz (woj. dolnośląskie), przed Biłgorajem (woj. lubelskie) i Suchą Beskidzką (woj. małopolskie). W kolejnej kategorii: gmin miejsko-wiejskich wygrał Dziwnów (woj. zachodniopomorskie), który rok temu był trzeci, przed Polkowicami (woj. dolnośląskie) i Strykowem (woj. łódzkie), a wśród gmin wiejskich pierwsze miejsce zajął Kleszczów (woj. łódzkie), drugie – Kobierny (woj. dolnośląskie), a trzecie – Puchaczów (woj. lubelskie). □

Francji szokiem. W studiach stacji telewizyjnych, które transmitowały w nocy przebieg wyborów widać było prawdziwy „opad szczęk”, smutek, a nawet łzy. Poziom propagandy pro-Clintonowskiej przebiegał tu nawet polski TVN z historycznie anty-trumpową red. Pieńkowską. Dla odreagowania pojawiały się materiały zatroskane o los muzulmanów, homoseksualistów, o ich chęci emigracji do Wielkiej Brytanii, czy o masowych odwiedzinach ginekologów z obawy o... wprowadzenie zakazu antykoncepcji. Nie bez satysfakcji pokazywano palenie na „znak protestu” amerykańskiej flagi w Oregonie. Niby „Francja-elegancja”, ale popis buty dał nawet ambasador tego kraju w Waszyngtonie, który na twitterze napisał, że „świat upada na naszych oczach”.

Zaskoczenie wyborem Amerykanów było tak duże, że wg informacji stacji RTL, w Pałacu Prezydenckim nie przygotowano nawet projektu listu gratulacyjnego dla Donalda Trumpa. Doradcy Hollande'a uznali, że wygra... Clinton i wystarczy opracować tylko gratulacje dla niej. Hipotezy zwycięstwa Republikanina podobno nie brano w ogóle pod uwagę...

We francuskich analizach politycz-

nych widać, że jednak znacznie większe kłopoty przewiduje się dla Angeli Merkel. Dużo pisze się też o fikcji przedwyborczych sondaży (już od dawna zamiast funkcji informacyjnej pełnią rolę elementu uprawiania polityki). Wygrana Trumpa ma być końcem „neoliberalizmu” gospodarczego (izolacjonizm), ale przede wszystkim liberalizmu kulturowego. Pod znakiem zapytania stawia się na przykład przyszłość transatlantyckich umów o wolnym handlu. Dostrzega się też możliwy koniec promocji poprawności politycznej – od podejścia do problemu emigracji, po ograniczenie wpływów lobby LGTB. Amerykańskie wybory, zwłaszcza po Brexicie, mogą być początkiem przewartościowania dotychczasowego kanonu poprawnych politycznie zasad i celów.

Media zastanawiały się też nad wpływem wygranej Donalda Trumpa na wybory we Francji. Największymi beneficjentami mogą być, ich zdaniem, Sarkozy i Marine Le Pen. Nie wyklucza się też zmiany wielu akcentów w tocznym podczas kampanii wyborczej dyskursie politycznym. Tak, czy inaczej będzie ciekawie.

Swoją drogą, Francja, która zdiaboli-

wygrała, najwyraźniej nie nadąża za nowymi prądami. Ciekawostką jest to, że z kolei dla wielu Polaków, amerykańskie wybory były rodzajem „deja vu”. W ub. roku przeżywali niemal to samo w kraju. W ulicznej sondzie pytany o wydarzenia w USA przechodził w Warszawie odpowiedział – „Super. Kaczyński w Waszyngtonie!” Staliśmy się awangardą? □

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Republikanin Donald Trump został 45. prezydentem Stanów Zjednoczonych i zdobył 306 głosów elektorskich. Demokratka Hilary Clinton tylko 232.
- Przewodniczący KE Juncker uznał, że wybór kandydata Republikanów Trumpa na prezydenta Stanów Zjednoczonych stanowi zagrożenie dla stosunków UE z USA. Junckera nikt nie wybrał, a zagrożenie zdaje się w tym przypadku zwiększyć... Europejska lewica zareagowała na wybór Amerykanów prawdziwym kociokwikiem. W USA lewica próbuje stworzyć tamtejszy KOD. Jednak wbrew głoszonym strachom, giełda szczybuje w górę, dolar się umacnia, a szefowie państw ustawiają się w kolejce do spotkań z prezydentem-elektem.
- Premier Słowenii Cerar zaprosił przyszłą pierwszą damę Stanów Zjednoczonych Melanię Trump do odwiedzenia jej kraju ojczystego.
- Dodon – b. minister gospodarki i szef Partii Socjalistów Republiki Mołdawii, który krytykuje prounijny kurs kraju i opowiada się za partnerstwem strategicznym z Rosją – zdobył 52,6% głosów i został prezydentem Mołdawii. Jego rywalka Sandu – szefowa Partii Akcji i Solidarności, i b. minister edukacji, uzyskała 47,3%.
- Także prorosyjski, emerytowany gen. Radew został z kolei nowym prezydentem Bułgarii. Kandydat Partii Socjalistycznej uzyskał w II turze 59,2% głosów. Jego rywalka, Caczewa, kandydatka rządzącej centroprawicowej partii GERB i szefowa parlamentu otrzymała 36,1% głosów.
- Liderzy partii koalicji rządowej w Niemczech – CDU, SPD i CSU – przedstawili oficjalnie szefa MSZ, socjaldemokratę Steinmeiera, jako wspólnego kandydata na prezydenta kraju. Jego wybór zatwierdza Zgromadzenie Federalne. Nowym MSZ może być obecny szef PE Schulz.

- Gazprom musiał rozwiązać porozumienie w sprawie drugiej nitki gazociągu Nord Stream 2. Główną przyczyną zerwania kontraktu dotyczącego kolejnej nitki gazociągu biegnącej po dnie Bałtyku, była decyzja polskiego UOKiK, który zgłosił zastrzeżenia do inwestycji, uznając, iż narusza ona zasadę równego dostępu do rynku gazu oraz uprzywilejowuje jednego dostawcę – Gazprom.
- Prezydent Turcji Erdogan wraz z białoruskim przywódcą Łukaszenką uroczysto otworzyli w Mińsku meczet. Budowę świątyni sfinansował turecki rząd.
- Były prezydent Gruzji Saakaszwili, który zrezygnował ze stanowiska gubernatora obwodu odeskiego na południu Ukrainy, zapowiedział, że tworzy w tym kraju własną partię polityczną i będzie dążył do wcześniejszych wyborów parlamentarnych.
- Ze stanowiska ustąpiła szefowa ukraińskiej policji Dekanoidze. Oskarżyła ona polityków i urzędników o ingerowanie w jej pracę.
- Deputowani estońskiego parlamentu przegłosowali wotum nieufności wobec premiera Roivasa. Wcześniej gabinet Roivasa opuścili socjaldemokraci i konserwatyści. Socjaldemokraci rozpoczęli rozmowy o nowej koalicji z tradycyjnie prorosyjską Partią Centrum.
- Szef MSZ Węgier Szijarto opowiedział się za przeznaczaniem funduszy unijnych na wspieranie krajów na zewnętrznych granicach Unii, tak by zatrzymać napływ migrantów do Europy.
- Premier Włoch Renzi powiedział, że 27 lat po upadku muru berlińskiego państwa Europy środkowo-wschodniej chcą zbudować nowe mury. To kolejna jego krytyczna wypowiedź o krajach, które nie zgadzają się na obowiązkowe kwoty migrantów.
- Prezydent elekt Stanów Zjednoczonych Trump

- zaprośił w rozmowie telefonicznej premier Wielkiej Brytanii May do złożenia wizyty w USA w najbliższym możliwym terminie.
- Premier Valls zapowiada, że stan wyjątkowy we Francji, wprowadzony po ubiegłorocznych atakach terrorystycznych w Paryżu, najprawdopodobniej zostanie przedłużony z uwagi na wybory prezydenckie i parlamentarne.
- Do czego prowadzi głupota równouprawnienia? W ubiegłym roku rządzący Sztokholmem socjaldemokraci i Zieloni postanowili oprzeć politykę odśnieżania miasta na zasadzie równouprawnienia płci i uznali, że skoro mężczyźni – jak wskazuje statystyka – częściej niż kobiety prowadzą samochody, to przy odśnieżaniu należy położyć równy nacisk na odśnieżanie chodników i ścieżek rowerowych, jak i na odśnieżanie samych dróg. W efekcie, po pierwszych opadach śniegu w tym roku stolica Szwecji została sparaliżowana.
- Portugalska administracja oskarża włoski wymiar sprawiedliwości o utrudnianie śledztwa przeciwko rosyjskiemu szpiegowi Pozdniakowowi. Złapano na gorącym uczynku i zatrzymano w Rzymie Pozdniakow został zwolniony z włoskiego więzienia. Rzymski Sąd Apelacyjny odmówił jego ekstradycji do Portugalii i nie wydał zgody na przesłuchanie go przez portugalską policję.
- Litewskie Ministerstwo Opieki Społecznej poinformowało, że 35 uchodźców uciekło z ich kraju wynajętymi autokarami. Uchodźcy skierowali się do Niemiec. Litwa ma u siebie 200 uchodźców.
- Papież pojechał do peryferyjnej dzielnicy Rzymu, Ponte di Nona, gdzie spotkał się z siedmioma rodzinami, założonymi przez mężczyzn, którzy opuścili stan kapłański. Wśród tych byłych księży jest czterech dawnych rzymskich proboszczów. □

Reakcja pogańska

Otrzymałem list od uczonego, profesora nauk społecznych.

Wyraża on „głęboki niepokój i sprzeciw” w związku z moim wystąpieniem w czasie uroczystości nadania Antoniemu Macierewiczowi tytułu Patrioty Roku (ściślej: w związku z satyrycznym echem teże uroczystości na łamach „Gazety Wyborczej”). Szukając argumentów, które najmocniej wykazałyby perfidię działań obecnego ministra obrony, autor listu postawił śmiałą tezę: to Macierewicz zorganizował zamach 10 kwietnia 2010. Tego akurat wątku nie chcę komentować.

Bardziej interesująca wydała mi się inna teza. Brzmi ona pod piórem profesora zwyczajnego tak: „Problem jest jednak szerszy. Działalność ministra jest wspierana przez inne inicjatywy, które nawołują do repolonizacji, ponownego określenia i wzmocnienia tożsamości narodowej (...). Obecna sytuacja w Polsce to coś na kształt wspomianej w literaturze historycznej »reakcji pogańskiej« sygnalizowanej w źródłach historycznych kilkadziesiąt i więcej lat po wprowadzeniu chrześcijaństwa w państwie Mieszka I. Obecnie to reakcja na globalizację podważającą jednak znaczenie polityk narodowych oraz podważającą znaczenie tzw. narodu”.

A zatem jesteśmy jak poganie, którzy nie chcą przyjąć nowej, lepszej wiary. Dobrze. Zastanówmy się jednak: w jakiej roli występuje zatem autor tego porównania: świętego Wojciecha, papieża czy choćby tylko skromnego kaptana nowej wiary, służącego jego świeckiemu ramieniu – jakiemuś nowemu Ottonowi (to dziś przewodniczący Schulz czy może przewodniczący Juncker)? Pytam nie dlatego, że autor owego listu jest wyjątkiem, ale dlatego, że wydaje się typowym przedstawicielem grupy nader licznej w środowiskach akademickiej, medialnej i korporacyjno-finansowej elity, którą ta nowa wiara łączy. Zgodnie z jej dogmatem próba obrony tradycji, ciągłości, tożsamości, kultury, w której zostaliśmy wychowani – tej, w której nasz uniwersalizm i naszą narodowość zarazem możemy odczytywać (od „Bogurodzicy” i Kochanowskiego, a więc od Biblii i dziedzictwa antyku – po Herberta i Wojtyłę) – to relikwiarz szkodliwego przesądu, który powinien być wypleniony. Teraz komisarze nowej wiary będą nam wybijać zęby, jeśli wyjdziemy na ulicę z flagą (na przykład biało-czerwoną), wyrażającą nasze przywiązanie do „starej, pogańskiej, narodowej” tożsamości? Może nie. Powinniśmy raczej, jeśli dobrze rozumiem ich intencje, sami, bez przymusu, naszą starą, narodową tradycję, kulturę i tożsamość wyrzucić na

śmieci. Ale – okazuje się – nie chcemy. Zaczyna się „pogańska reakcja”. I co będzie dalej? Jednak trzeba będzie zęby wybijać?

Coś jednak w tym porównaniu kuleje. Paganie roku 1038 – czy mieli za sobą kulturę dającą się zrównać pod względem bogactwa, ciągłości, siły oddziaływania do tej, jaką tworzą od chrztu Polski, opowieści mistrza Wincentego o Krakowie i Wandzie (oraz wpisane w te opowieści ideały republikańskiej wolności i niepodległości), przez ponoszone przez blisko 30 pokoleń realne ofiary dla obrony i budowania owej wspólnoty oraz nawarstwiającej się przez tychże 30 pokoleń dzieła duchowe od wspomnianego Kadłubka aż po filmy Wajdy, których nie da się zrozumieć bez odniesienia do narodowej tożsamości? Jeśli wspólnota narodowa jest „wspólnotą wyobrażoną”, to istotne jest, przez jak wielu, jak długo (przez ile pokoleń właśnie) i jak intensywnie wyobrażaną. Jeśli długo i intensywnie, jeśli ślad kulturowy jest bogaty, piękny, wtedy opór przeciw nowemu „chrztowi” globalizacji, który ma to wszystko unieważnić, jest może bardziej zrozumiały, wart współczucia, a nie pogardy? Widać też, że ten opór to nie tylko polska specjalność. W „pogańskiej reakcji” biorą przecież dziś widoczny udział Anglicy, Francuzi, Niemcy, Katalończycy, Szkoci, Węgrzy, Walońowie, Amerykanie (kiedy będą Państwo czytali ten tekst, będą już znane wyniki zmagania „nowej wiary” z „poganami” w USA)... A co z Żydami, Chińczykami, Japończykami – jak ich „wyzwolić” z „przesądów narodowych”? Wszystkim im/nam zęby narodowej tożsamości powybijacie?

Najważniejsze pytanie: w imię czego? Jaka jest ta nowa wiara, którą mamy przyjąć w zamian? Co nam daje? Chrzest mieszkańcom ziemi Mieszka przyniósł Chrystusa, wolność dzieci Bożych, a także udział w wielkiej, starszej, bogatszej bez porównania kulturze duchowej niż ta, przy której trwali ówczesni poganie nad Wartą. Gdzie jest wasz Chrystus? – pytam wyznawców tej wiary, w imię której mamy dziś unieważnić wpisaną w naszą wspólnotę dziejową poezję Mickiewicza i Słowackiego, sens muzyki Chopina i Szymanowskiego, kolędy Karpińskiego i dumę z hasła „za naszą i waszą...”? Gdzie są wasze katedry – lepsze, piękniejsze od tej na Wawelu czy w Gnieźnie? Gdzie wasza globalna, postnarodowa duchowość? Czy to profesor Bauman, zrzucający z Wikipedii swoje ostatnie dzieła, ma być jej symbolem?

Czy my jesteśmy poganami, czy raczej „nowa wspaniała wiara” globalnego postmodernizmu jest pokusą neobarbarzyństwa? Nad tym warto się zastanowić – i dokonać wyboru. □

Andrzej Nowak (Gość Niedzielny)

„Listopad - niebezpieczna dla Polaków pora”

Bogdan Usowicz

Jesień znosimy coraz lepiej i oby słowa Wyspiańskiego się nie sprawdzały.

W tym roku pojawiły się jedynie spory o samo świętowanie Dnia Niepodległości. Rozeszło się jednak po kościach, wyjątkowo spokojnie, bez zadym i bijatyk.

Wychodzi na to, że jeśli policja nie prowokuje, to środowiska narodowe i straż Marszu Niepodległości panują nad sytuacją. Wynik meczu na marszo-kilometry 11 listopada to 75:10 dla środowisk narodowych. Po tyle tysięcy osób wzięto bowiem udział w dwóch głównych manifestacjach. KOD w najlepszym momencie zgromadził miał 10 tysięcy. Trzeci większy marsz, środowisk lewicowy, zgromadził już tylko około tysiąca „antyfaszystów” (było to dość specyficzne świętowanie z hasłami w rodzaju: „Bób, humus, włośczyzna!”). PiS, poza obchodami oficjalnymi w stolicy, na ten dzień przeniosło się do Krakowa do sali tamtejszego Sokoła. Niemal wszędzie było spokojnie, godnie, uroczysto.

Od Komendanta do Witosa

Przy okazji ciekawostka. Prawo i Sprawiedliwość uważane jest od dawna, zwłaszcza przez środowiska narodowe, za spadkobierców Piłsudskiego i sanacji. Przeniesienie tego typu sporu po 100 latach może wydawać się dziwne, ale chyba jest coś na rzeczy.

Rankiem 11 listopada delegacja tej partii składała wieńce pod pomnikami twórców niepodległości. Pod monumentem Dmowskiego czekała już grupka tzw. Stronnictwa Narodowego na czele z odzianym w paramilitarny mundur samozwańczym pułkownikiem Ludwikiem Wasiakiem. Kiedy Jarosław Kaczyński zbliżył się do pomnika, płk Wasiak strzelił obcasami i wyrecytował: „Panie Naczelniku, melduję Plac na Rozdrożu gotowy do ceremonii złożenia wieńca”... „Naczelnik” Kaczyński, był trochę skonsternowany, ale wieńce złożył i w asyście tej „egotyicznej”

asysty narodowców pokłonił się Dmowskiemu.

Jeśli jednak PiS jest spadkobiercą piłsudczyków, to najwyraźniej obóz swój poszerza i to ahistorycznie. Już nie tylko o Dmowskiego, ale i Witosa. PSL było dość zadowolone, kiedy pod jego pomnik przybył także prezydent Andrzej Duda i zaśpiewał z delegacją tej partii „Rotę”.

Kilka dni później ludowcy mogli już jednak zazgrzytać zębami. PiS zorganizował Kongres Rolny w samych Wierchostawicach i Witosa im niemal... ukradł. Na Kongresie premier Szydło i prezes PiS przekonywali, że to ich partia najlepiej reprezentuje interesy polskiej wsi i jest Witosa... spadkobiercą. PSL, które coś tam marudziło o braku rehabilitacji przedwojennego premiera skazanego w procesie brzeskim (przez sanację jak by nie było), zostało zapędzone w kozły róg. Tymczasem PiS pokazuje jak można łączyć nawet skłócone historyczne tradycje. □

Listopadowe zamyślenia ze Świętymi

Katarzyna Sordini

Nie ma większego cierpienia na ziemi od tego, gdy się Boga nie kocha. – Aktualność myśli dla dzisiejszego świata Katarzyny Sordini, założycielki Zgromadzenia Adoraterek Najświętszego Sakramentu – Marii Magdaleny od Wcielenia

Są różne cierpienia, których doświadczają ludzie: fizyczne, psychiczne, moralne. Każdy mógłby z własnego doświadczenia coś dodać, aby utworzyć nową gamę cierpień. Jednakże powyższa myśl ujmuje wszystko. Gdy się Boga nie kocha, męczy się nie tylko sam człowiek, który ma w sobie najczęściej duchową stajnię – brud spowodowany przez ciężkie grzechy, ale także ludzie przebywający w pobliżu takiego człowieka.

Ludzie są gotowi mówić, że Boga nie da się zobaczyć. Tymczasem, czy miłość lub cierpienie da się uchwycić? W pewnym sensie tak. Widzimy je na twarzach ludzi, w zachowaniu. Podobnie na pytanie, gdzie był Bóg w Oświęcimiu, odpowiadamy za wielkimi teologami, że w ludziach, którzy szli wtedy na śmierć! Trzeba mieć czyste spojrzenie, ręce i serce, żeby potrafić dostrzec Boga i Go adorować. Mówił kiedyś mądrze o. Kolbe, że grzech wprowadza nieład w całym wszechświecie. To zdanie daje dużo do myślenia i koresponduje z myślą naczelną niniejszego artykułu. Gdy się Boga nie kocha, to rodzą się wielkie problemy i cierpienia. O cierpieniu mogą się wypowiadać ofiary losu, psychologowie, psychiatrzy, inni lekarze, pielęgniarki, albo najlepiej sami chorzy. Tymczasem rolą teologa jest zwrócenie uwagi, na to jak człowiek cierpi, gdy odrzuca Boga, albo jak żyjąc w grzechu może szkodzić innym. Grzech, jak uczyli Ojcowie Kościoła, to choroba, śmierć i niewola.

Św. Cyprian w traktacie O zazdrości i zawiści zajmował się kwestiami moralnymi. Z omawianych w nim wad, podobnie jak z pychy, wyrasta: niezgoda, niezadowolenie, bunt, herezja i schizma. Jedno jednak zdanie daje dużo do myślenia: Nienawidzić człowieka szczęśliwego, to zło, którego nie da się uleczyć, albo inaczej: Nienawidzić człowieka szczęśliwego jest to nieszczęście, na które nie ma lekarstwa.

Czy to powyższe zdanie nie jest ciągle aktualne? Przez zazdrość i zawiść często atakuje się tych, którzy do czegoś doszli i są szczęśliwi. Można rozbudowywać to zdanie poprzez przykłady. Praktycznie jednak, brak miłości rodzi w sercu gorycz, zazdrość i nienawiść, a w konsekwencji cierpienie. Zazdrość pchnęła Kaina aż do bratobójstwa.

Spójrzmy teraz oczami św. Teresy z Lisieux na cierpienie. Ona mówiła, że wszystko jest łaską, zatem także to, co sprawia ból. Tak trzeba rozumować w świetle wiary i dziękować należy Bogu za wszystko. Tego nas też uczą dzieci z Fatimy. Cierpienie zaakceptowane z wdzięcznością staje się mniejszym. Powiększa się ono, gdy się je przyjmuje ze złością. Gdy akceptuję duchowo różnego rodzaju cierpienia czy fizycznie nie doznaję ulgi? Największym cierpieniem jest samotność, brak miłości, brak bliskiej osoby. Dlatego w najcięższych chorobach, matka trzyma na ogół dziecko za rękę i mówi mu: ja jestem! Ten ostatni zwrot to imię Boga (Wj 3, 1; J 8, 58). My mamy Boga. Nie jesteśmy sami, jako chrześcijanie nie powinniśmy czuć się osamotnieni, choć po ludzku uczucie odrzucenia jest najcięższą chorobą, jaka może dotknąć człowieka. Tak mówiła Matka Teresa z Kalkuty (zob. Radość z kochania, Gdańsk 1997, s. 71). Należy wykorzystywać cierpienia, ofiarowywać je w pewnych intencjach, jak np. za kapłanów. Pan Jezus zbawił świat przez cierpienie, a nie przez modlitwę. Cierpienie trzeba wykorzystać dla dobra swego i świata całego, przyczyniając się, z Chrystusem, do zbawiania świata (por. Kol 1, 24-29).

Przemyślenia niniejsze o cierpieniu, zainspirowane przez błogosławioną Katarzynę Sordini niech dopełni zdanie Benedykta XVI z 15 września 2008 r. Wtedy w Lourdes powiedział, że czasy sprzyjają, aby wrócić do Boga (les temps sont propices à un retour à Dieu), bo istotnie nie ma większego cierpienia na ziemi od tego, gdy się Boga nie kocha. □

ks. Grzegorz Jaśkiewicz

Z blogu red. Macieja Morawskiego – maciejmorawski.blox.pl

fol. A. Zawadzka

9 listopada 2016

Tak więc Donald Trump wygrał wybory prezydenckie w USA!

Jak już od pewnego czasu podkreślam, w wielu krajach IDZIE NOWE.

Spoteczeństwa nie mają już zaufania, do tych co dotąd ich krajami rządili. Spoteczeństwa w swej znacznej części pragną teraz rządów niezwykle energicznych, zdecydowanych i sprawnych, niekiedy nawet rządów dość silnej ręki! Spoteczeństwa pragną tądu, zupełnie nowej polityki gospodarczej, nakręcania koniunktury drogą wielkich, niosących modernizację przemysłu, kolejnictwa, budownictwa mieszkaniowego itd.

Raz jeszcze okazało się, że pewne „międzynarodowe” elity, pewne wielkie pisma, które chyba nieraz dość wyraźnie uważały za... prawie pewne zwycięstwo „gwaranta starego porządku” Hillary Clinton; nie dostrzegły ogromu spotecznego niepokoju i potęgi woli przemiany!

Jest chyba jasne, że ów pęd ku przemianie może w czasie najbliższych lat zmanifestować się w wyborach w wielu krajach. We Francji, ci lub inni zdają się nagle nie wykluczać zwycięstwa Mariny Le Pen w drugiej turze francuskich wyborów prezydenckich – 7 maja 2017. Gdy chodzi mnie, to jak na razie w takie jej zwycięstwo nie wierzę – jej dotychczasowy program ekonomiczny (np. wyjście ze strefy euro przeraża tak licznych tu

„ciutaczy”). Jedno pewne, Marina Le Pen, jeden z rzadkich tutejszych polityków, którzy wyraźnie wyrażali swą „admiraację” dla Trumpa, z miejsca w tę środę (9 listopada) dość wcześnie rano, na dość długo przed oficjalnym ogłoszeniem wyniku wyborów prezydenckich w USA, wystąpiła kandydatowi Republikanów swe entuzjastyczne gratulacje... □

Poziomo: A-1. Książę Adam Jerzy... (1770-1861), minister spraw zagranicznych Imperium Rosji w latach 1804-1806, wiceprezes Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego w 1815 r. W czasie Powstania Listopadowego od 3.XII.1830 r. do 15.VIII.1831 r. prezes Rządu Tymczasowego. C-7. System rządów w dawnej Rosji (trwa do dzisiaj bez dawnej nazwy). D-1. Stanisław Florian... (1776-1830), generał. W czasie powstania kościuszkowskiego adiutant księcia J. Poniatowskiego, przeciwnik wybuchu Powstania Listopadowego, zginął z rąk podwładnych przekonując ich, żeby nie rozdawali broni cywilom. E-7. Porozumiewa się językiem migowym. F-1. Stan USA ze stolicą w Montgomery. H-1. 100. H-9. Karciany tuz. J-1. Prawy górny doptyw Odry. J-9. Uprzylejowany kolor w grze w karty. L-2. Jednostka powierzchni gruntu rolnego. L-9. Pramatka rodu ludzkiego. M-5. Miejscowość, pod którą 14.II.1831 r. samodzielny korpus gen. Dwernickiego stoczył zwycięską bitwę z rosyjską dywizją strzelców konnych dowodzoną przez gen. Fiodora Geismara. N-1. Miasto w departamencie Aveyron, siedziba prefektury i diecezji rkr (wzmiankowana w V w. p.n.e.).

O-5. Piotr... (1797-1875), przywódca spisku podchorążych. P-1. Trzecia co do wielkości wyspa archipelagu Baleary. S-1. Kazimierz... (1765-1845), uczestnik insurekcji kościuszkowskiej. W 1830 roku generał dywizji, odznaczył się w bitwach pod Ostrołęką i Białoleką. Od 20.VIII. do 7.IX.1831 r. zastępca naczelnego wodza powstania listopadowego, 7-10.IX. naczelnny wódz.

Pionowo: 1-A. Krakuska na głowie. 1-Ł. Najwyższy stopień męstwa. 2-F. Jedna z form modlitw błagalnych. 3-A. Zmniejszona wrażliwość na bodźce emocjonalne i fizyczne. 3-L. Część dzieła literackiego lub naukowego. 5-A. Część meczu hokejowego. 5-M. Dawniej: czarna pasta do butów; szuwaks. 7-A. Odbitka graficzna. 7-M. Futerał na pistolet kawalerzysty. 9-A. Broń myśliwska. 9-M. Symbol wycięty na drzewie, służący do oznakowania miejsca, z którego myśliwy oddał strzał do zwierzyny. 10-H. Roślina o płaskich i szorstkich liściach, rosnąca na brzegach wód i na mokrych łąkach, tworząca gęste zarośla. 11-A. Podstępne działanie polegające na wzajemnym skłóceniu jakichś osób. 11-M. Karteczki (jak paragoniki) dla „odprawionego z niczym”.

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 20 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK 34/2016: „Lajkonik”. Poziomo: Kraków, zabawa, sztama, patena, koreks, lej, Apo, ton, set, klatka, ogniwo, traper, traser, Baszta (Krakowska). Pionowo: polityk, lada, larwa, Janda, Wawel, topaz, kasak, aorta, aktor, antał, Emaus, ósmak, wiek, siostra.

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ To był jeden z najlepszych meczów kadry pod wodzą trenera Adama Nawatki. Polska pokonała w Bukareszcie w eliminacjach MŚ 3:0 Rumunię po bramkach Grosickiego i dwóch Lewandowskiego. Po potknięciu Czarnogóry (2:3 z Armenią), nasza reprezentacja objęła prowadzenie w grupie E eliminacji mistrzostw świata.

☺ Na zakończenie sezonu Polska zagrała towarzysko we Wrocławiu ze Słowenią. Padł wynik remisowy 1:1. Polacy zegrali w składzie mocno rezerwowym, a wyrównującego gola zdobył Teodorczyk.

☺ Robert Lewandowski jest już trzecim najlepszym strzelcem w historii reprezentacji Polski. Dwie bramki zdobyte w meczu z Rumunią spowodowały, że ma na koncie 42 gole i wyprzedził Kazimierza Deynę. Od drugiego Grzegorza Łaty ma trzy trafienia mniej. Liderem jest Włodzimierz Lubański, który w 75 występach uzyskał 48 bramek („Lewy” zagrał 85 spotkań).

☺ Piłkarska reprezentacja Polski U-20 przegrała z rówieśnikami z Niemiec 0:4 (0:2) w meczu rozgrywanym w ramach Turnieju Czterech Narodów w Zwickau.

☺ Ekstraklasa pauzowała ze względu na mecze kadry, ale 1 liga rozegrała 17 kolejek. Lider tabeli Chojniczanka pokonała na wyjeździe Chrobrego Głogów 3:1, wicelider GKS Katowice uległ w Bytowie Drutexowi 0:1. Przebudził się Górnik Zabrze, który po wygranej 4:0 z Wistą Puławy awansował na 5 pozycję.

☺ Polscy piłkarze ręczni przegrali z Rumunią 23:28 w swoim drugim meczu eliminacyjnym mistrzostw Europy 2018. Wcześniej biało-czerwoni ulegli w Gdańsku Serbii 32:27.

☺ Vardar Skopje pokonał we własnej hali Vive Tauron Kielce 40:34 w meczu szóstej kolejki Ligi Mistrzów piłkarzy ręcznych. Zawodnicy z Macedonii wyprzedzili Kielczan w tabeli i objęli prowadzenie w grupie B. Vive Tauron zajmuje trzecią pozycję. Lepiej w 6 kolejce poszło Orlenowi Wiśle Płock, która po świetnym meczu wygrała z utytułowanym zespołem niemieckim TJW Kiel 24:22.

☺ Justyna Kowalczyk wygrała dwukrotnie biegi w zawodach Pucharu FIS w fińskim Muonio. Polka była najlepsza w sprincie

rozgrywanym „klasykiem» i w biegu na 5 km techniką klasyczną. Zmagania o Puchar Świata 2016/17 rozpoczną się 26 listopada w Kuusamo.

☺ Magda Linette awansowała z 96. na 94. miejsce w światowym rankingu tenisistek. W czołówce listy WTA Tour bez zmian – prowadzi Niemka polskiego pochodzenia Angelique Kerber, a za nią Amerykanka Serena Williams oraz Agnieszka Radwańska.

☺ Kamil Kuczyński zajął drugie miejsce w sprincie w zawodach Pucharu Świata w kolarstwie torowym w holenderskim Apeldoorn. W finale przegrał z Ukraincem Andriem Wynokurovem 0:2. W kategorii omnium zawody PŚ w Holandii wygrał natomiast Szymon Sajnok, 19-letni wychowanek Cartusii Kartuzy, dla którego jest to największy sukces w karierze.

☺ Joanna Jędrzejczyk pokonała jednogłośnie na punkty Karolinę Kowalkiewicz w walce o mistrzowski pas MMA (mieszanych sztuk walki) w wadze słomkowej podczas gali UFC 205 w nowojorskiej hali Madison Square Garden. 29-letnia olsztynianka obroniła tytuł po raz czwarty.

L'info en continue

Ce qui s'est passé ces derniers temps.

Depuis quelques années, six ou sept ans si ma mémoire ne me fait pas défaut, une marche de l'indépendance est organisée à Varsovie, le 11 novembre, pour célébrer l'indépendance de la Pologne, recouvrée en 1918 après 123 ans d'inexistence en tant qu'État.

Les organisateurs sont des formations à caractère nationaliste ou patriotique qui se présentent comme héritières de la démocratie nationale et de Roman Dmowski, son fondateur. En outre, des personnalités comme Janusz Korwin-Mikke ou Paweł Kukiz apportent ou ont apporté leur soutien à cette initiative. L'annonce de cette marche a fait pousser des cris d'orfraie aux conformistes de la pensée unique de gauche et du libéralisme libertaire, avec à leur tête leurs journaux d'opinion favoris comme « Gazeta Wyborcza » ou « Newsweek Polska ». Mais leur indignation a eu un effet collatéral inattendu avec la propagation de l'information. De nombreux Polonais n'appartenant pas obligatoirement aux mouvements organisateurs sont venus renforcer leurs rangs par esprit de patriotisme. Alors les opposants à la marche ont tenté de l'empêcher, ce qui a donné lieu à des affrontements violents entre les deux camps et avec la police. Les opposants étaient même allés chercher des anarchistes allemands « antifascistes » pour faire le coup de poing. C'était déjà l'appel à l'étranger pour résoudre une question intérieure... Au cours des émeutes, certains en avaient aussi profité pour s'adonner au vandalisme visant du mobilier urbain, des voitures, des vitrines, etc., à tel point que les pouvoirs de l'époque se demandaient s'il n'était pas préférable d'interdire la marche pour assurer le calme et la sécurité. Le changement de pouvoir est arrivé et, presque comme par enchantement, la marche – qui a rassemblé cette année quelque soixante-quinze mille participants, dont des familles et des jeunes – s'est déroulée sans incidents majeurs. Ainsi, on peut affirmer que les années précédentes, la coalition PO-PSL a laissé faire les provocations – si elle ne les a pas suscitées elle-même.

C'est un peu hors sujet, mais il faut en parler quand même pour nous réjouir des résultats de l'élection présidentielle américaine. Ce n'est pas tant la victoire de Donald Trump qui est à saluer ici que la défaite d'Hillary Clinton et du monde qu'elle représente. De toute évidence, les Américains en ont eu assez de ces élites qui fonctionnent en circuit fermé et que la vie concrète des citoyens n'intéresse pas, sauf pendant les campagnes électorales pour faire des promesses. On le voit bien, c'est un mouvement de fond qui traverse tout le monde occidentale. Nous avons connu le même phénomène en Pologne l'année dernière, quelques années auparavant c'était en Hongrie. Il s'est invité dans le référendum britannique pour faire gagner le oui au Brexit, le parti alternatif allemand a damé le pion à Angela Merkel aux dernières élections régionales, et Marine le Pen surfe sur la même vague de mécontentement en France. Ce phénomène, observé des deux côtés de l'Atlantique, c'est ce que les journaux politiquement corrects appellent la « fièvre populiste ». Ils en critiquent la démagogie et mettent dans un même sac, étiqueté « extrême droite », toutes les formations qui contestent les élites et qui proposent une autre politique. Les conservateurs polonais n'échappent pas à cette classification. Les journaux français n'avaient pas de mots assez durs pour les fustiger après leurs victoires en 2015. Pourtant, l'État de droit n'a pas changé dans notre pays et les mesures prises par le gouvernement sont destinées à résoudre les problèmes auxquels les Polonais doivent faire face tous les jours. Mais cela ne fait pas partie des schémas préétablis dans la tête des journalistes français qui ne font que reprendre ce que dit la presse polonaise sans chercher à creuser. Des Américains se rassemblent pour protester contre l'élection de Trump. Cela ne nous impressionne pas car nous avons déjà observé ce phénomène à Varsovie. Maintenant avec les premiers froids, les tentes montées par les protestataires sur les trottoirs sont repliées, et on peut penser qu'on ne les reverra pas de sitôt car elles n'ont pas donné les résultats escomptés. Les Polonais sont satisfaits du travail de la majorité malgré les critiques et les quolibets dont elle est la cible depuis un an.

À la rubrique des sports, il faut noter la victoire des Blancs-et-rouges contre la Roumanie par trois buts à zéro à Bucarest – un but de Kamil Grosicki et deux de Robert Lewandowski –, dans le cadre des éliminatoires du Mondial de football de 2018 en Russie. Et ça s'est passé un 11 novembre ! Bravo les petits, vous avez tout donné de vous-mêmes. Et bravo au sélectionneur Adam Nawałka qui fait vraiment du bon travail, dans la discrétion la plus complète. Si je compte bien, mais c'est confirmé par les media, c'est le douzième match d'affilée sans défaite. Incroyable, si l'on se souvient du niveau de l'équipe il n'y a finalement pas si longtemps que ça. Mais ça, c'était avant ! Maintenant, la Pologne joue dans la cour des grands, comme elle nous l'a montré à l'Euro en France cette année. Nawałka, c'est dix-huit victoires, douze nuls et quatre défaites. C'est aussi la qualification pour l'Euro et la montée jusqu'en quart de finale, et maintenant la première place du groupe E des éliminatoires du prochain Mondial. Que du bonheur pour les supporters !

Serce przepelnione miłością Boga, miłością Ojczyzny i miłością ludzi (Teresa Skawińska)

11 grudnia 2016 r. o godz. 11. w Kościele Polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu, zostanie odprawiona Msza święta w 19- rocznicę śmierci Siostry Marii od Krzyża - na prośbę byłych mieszkańców założonych przez Siostrę Marię domów dla młodzieży polskiej, podziękujemy Panu Bogu za Jej serce i wyświadczone nam dobro.

ŚP. SIOSTRA MARIA OD KRZYŻA (WANDA HORSZOWSKA), z Congrégation des sœurs de Sainte-Clotilde. Ur. 5 IV 1899 we Lwowie, zm. 8 XII 1997 w Quincy/Sénart. Była założycielką i długoletnią dyrektorką Domu dla Polek im. św. Maxymiliana Kolbe w Bagneux, otwartego w 1974 r. Z jej inicjatywy powstał w 1981 r. w Paryżu Dom dla młodzieży męskiej im. św. Jana Pawła II. Od 2000 r. kontynuuje on swoją działalność w Arcueil. W Polsce w znaczący sposób pomogła w założeniu Domu dla samotnych matek w Żółtowie pod Bydgoszczą. To najważniejsze przedsięwzięcia Siostry Marii. Pomagała zawsze, była prawdziwą „instytucją” wśród Polonii francuskiej w tamtych trudnych latach. Za całokształt swojej dobroczynnej działalności została odznaczona w 1992 r. Złotym Krzyżem Zastugi RP.

Pamiętajmy o niej

W listopadzie mija 73 rocznica tych wydarzeń. Postanowiliśmy z tej okazji przypomnieć:

Piotr Witt

Jak uratowano skarby Monte Cassino

W przejściu podziemnym pod Marszałkowską grąjkowie śpiewają „Czerwone maki”. Piosenkę Feliksa Konarskiego (Rif-Rena) wykonał niedawno również chór Piast w merostwie XV-dzielnicy Paryża na intencję polskich kombatantów we Francji. Po 70 latach pamięć walk pod Monte-Cassino jest ciągle żywa.

W najbardziej zaciętej bitwie II wojny światowej poległo ćwierć miliona żołnierzy, tyle co wojsk napoleońskich we wszystkich bitwach całej kampanii rosyjskiej. Po wielu miesiącach walk i czterech atakach krwawo odpartych przez Niemców, Drugi Korpus polski, pod dowództwem generała Władysława Andersa, zatknął biało-czerwony sztandar na szczycie wzgórza. „Czy widzisz te gruzy na szczycie?” – pytają słowa piosenki napisanej w noc poprzedzającą szturm.

Zanim szaleństwo Hitlera i upór jego marszałków zamieniły go w kupę dymiących gruzów. Monte-Cassino podziwiano w Europie, jako ogromny, stary klasztor pełen skarbów kultury. Dziś gruzów ani śladu. Odbudowany gmach odzyskał dawną świetność, ale, co bardziej zadziwiające jego starożytności, relikwie, zabytki chrześcijańskiej Europy znajdują się znów na swoim miejscu. Jakim okolicznościom, jakiemu cudowi zawdzięczają ocalenie?

Śmiertelne zagrożenie

Kto mówi o chrześcijańskich korzeniach Europy musi pomyśleć o klasztorze Monte Cassino. Tutaj święty Benedykt z Nursji potożył podwaliny nowożytnego świata tworząc reguły życia zakonnego.

Jesienią 1943 roku benedyktyni ze wzgórza żyli nadal we względnie spokoju, nie wiedząc, że ich klasztorowi i im samym zagraża śmiertelne niebezpieczeństwo. Dowództwo niemieckie wyznaczyło dla Monte Cassino rolę twierdzy o pierwszorzędnym znaczeniu strategicznym. Decyzję otoczono tajemnicą wojskową. Świadomi nieuniknionej klęski Niemcy chcieli za wszelką cenę opóźnić pochód Aliantów na Rzym, celem zorganizowania uporządkowanego odwrotu. Dla wtajemniczonych nie ulegało wątpliwości, że w wyniku walk ani z klasztoru, ani z jego zawartości nie pozostanie nic. W ciągu półtora tysiąca lat swego istnienia klasztor założony w 549 roku zgromadził skarby naszej cywilizacji.

Decyzję o ratowaniu podjął na własną odpowiedzialność... pułkownik niemiecki Julian Schlegel. Nietatwo mu było jednak uzyskać zgodę opata Gregorio Diamare na planowaną akcję. Przecież armia niemiecka zdobyła sobie w Europie reputację rabusia i złodzieja. Przeżożeni klasztoru nie mieli żadnej pewności, że zabytki przeznaczone dla Rzymu nie znajdą się w jakimś Linzu, albo innym Frankfurcie. Z drugiej strony oficer związany tajemnicą wojskową nie mógł zakonnikom wyjawiać prawdziwej przyczyny zagrożenia. Wiara czyni jednak cuda i góry przenosi. Może to właśnie wiara szczerego, austriackiego katolika, choć w hitlerowskim mundurze przezwyciężyła wreszcie nieufność zakonników. A było o co się troszczyć.

Kołyńska Europy

Reguła benedyktyńska przewidywała kilka godzin dziennie

na osobiste czytanie Pisma Świętego oraz ksiązek religijnych. Zmuszało to do stałej troski, by klasztor posiadał odpowiednią bibliotekę. Mnisi przepisywali księgi, nie tylko religijne, przyczyniając się do uratowania od zagłady wielu dzieł kultury starożytnej. Biblioteka klasztoru na Monte Cassino składała się z 70 000 woluminów, archiwa z 80 000 akt. Te archiwa są skarbem nie tylko Włoch, lecz całego chrześcijańskiego świata. Rękopisy, inkunabuły, rulony pergaminu, Biblioteka zwana Paulińską założona w VIII wieku zawiera nadzwyczajną kolekcję rękopisów historycznych: między innymi hebrajską Biblię Grzegorza Wielkiego z XI wieku, „Liber Moralium” z odręcznymi notatkami świętego Tomasza z Akwinu.

W klasztorze na Monte Cassino Benedykt zredagował regułę życia zakonnego przyjętą później przez cały świat chrześcijański. Z inspiracji Pisma Świętego zaleca ona zakonnikom żyjącym we wspólnocie podporządkowanej opatowi cztery główne zasady: 1. Umiarkowanie w codziennym użytku jedzenia, picia i snu; 2. Powagę, której ma towarzyszyć milczenie; 3. Surowość, która zakłada oddalenie od świata i wyrzeczenie się posiadania; 4. Łagodność wyrażającą się w dobroci, miłości ewangelicznej, opieki nad biednymi.

Mnisi powinni służyć Bogu na sposób trojaki: modlitwy, pracy i lektury. Stąd słynna dewiza benedyktyńska: Ora et labora (Módl się i pracuj).

Wpływ reguły świętego Benedykta był ogromny na życie intelektualne Chrześcijaństwa. Razem z drogą ku Bogu, tworzyła ona ideał życia w spoteczności. Do dziś jest brana za przykład w organizacji... przedsięwzięciach.

Reguły życia klasztorowego zredagowane przez Benedykta na Monte Cassino, przyjęte przez zakon jego imienia, rozprzestrzeniły się po Europie za pośrednictwem francuskich zakonników z Cluny i z Citeaux – cystersów. Do Polski zakon cystersów przybył z Francji, bez pośrednictwa Niemiec. Każdy z zakonów stosujących się do reguły interpretuje ją na swój sposób. Cystersi kładą nacisk na pracę ręczną. Nie bez powodu huta Stalowa Wola obok Wąchocka zajmuje miejsce dawnych kuźni klasztornych. Kluniacy wybrali liturgię, kongregację świętego Vanna i świętego Maura pracę intelektualną. Przed ponad tysiącem lat klasztory wniosty w najdalsze zakątki Europy wiedzę humanistyczną, wiarę, umiejętności rolnicze i biegłość technologiczną, stając się ośrodkami kultury i laboratoriami wiedzy, tworząc z naszego kontynentu to, czym chlubił się przez wieki i co było następnie naśladowane przez cały świat.

Na chwilę przed zagładą

Po bibliotece z Monte Cassino przyszła kolej na transport do Rzymu niezliczonej ilości obrazów, między którymi trzy Tytany, dwa Rafaele, Ghirlandajo, Breughlowie, Leonardo da Vinci...

W ciągu paru tygodni października i listopada 1943 roku ciężarówkami dywizji Hermann Goering wywiezły z klasztoru ponad 700 skrzyń cennych obiektów na czele z wielką relikwią Kościoła katolickiego – szczątkami świętego Benedykta. Zabytki zostały złożone w dwóch rzymskich świątyniach: Świętego Pawła Za Murami i Świętego Anzelmia.

15 lutego 1944 r. klasztor Monte Cassino został zniszczony zmasowanym nalotem ciężkich bombowców. Rozkaz wydał dowódca alianccy, którzy byli przekonani, że Niemcy wykorzystują klasztor jako punkt obserwacyjny, na co nie ma żadnych dowodów. Przeciwnie, zastępą niemieckiego dowódcy Juliana Schlegela było uratowanie z klasztoru dzieł sztuki i ewakuacja ocalałych cywilów. Po wojnie Alianci oddali mu sprawiedliwość. □

Czy Trump będzie nowym Reaganem?

Ostatnim głosowaniem, wyborcy amerykańscy wymierzili kolejny cios neoliberalnemu porządkowi światowemu. To już z pewnością nie są odosobnione przypadki, ale trwa tendencja odwrotu od doktryny „społeczeństwa otwartego”. Za chwilę, w powtórzonych wyborach prezydenckich w Austrii zwycięstwo może odnieść Norbert Hofer – będzie to kolejny wyłom w zabetonowanych strukturach władzy, która, choć podzielona na socjaldemokratów i „niby” chadeków, w gruncie rzeczy stanowi nową klasę feudalną, zawzięcie strzegącą własnych i tylko własnych interesów.

Nie jestem aż takim optymistą jak Orban. Zwycięstwo Trumpa z pewnością zachwieje wszechpotęgą ideologii (nie)demoliberalnej, ale jeszcze nie oznacza triumfu prawdziwej demokracji. „Siły postępu” tak łatwo nie skapitulują, a Trump jawi się raczej jako wybitny samotnik, aniżeli przywódca zjednoczonego, silnego obozu politycznego, który idzie do władzy wiedząc czego chce i wiedząc jak tego dokonać. Gdy 35 lat temu władzę w Waszyngtonie objął Ronald Reagan, celem zjednoczonego obozu konserwatywnego było nie tylko zastopowanie „postępów postępu”, ale przede wszystkim doprowadzenie do zwycięstwa Ameryki nad komunistycznym imperium sowieckim. Reagan, przy wsparciu św. Jana Pawła II i Margaret Thatcher, zrealizował tę misję dziejową i dzięki temu dokonaniu zajął w pełni zasłużone, zaszczytne miejsce w historii. W polityce wewnętrznej jego polityka konserwatywna odniosła jedynie częściowe i krótkotrwałe sukcesy. Po Reaganie Ameryka przez ponad 20 lat dryfowała na lewo, oddalała się od swego europejsko-chrześcijańskiego dziedzictwa, a dawni działacze obozu konserwatywnego podzielili się i skłócili między sobą.

Trudno byłoby dzisiaj sprecyzować, jakie pozytywne cele przyświecają nowemu prezydentowi Stanów Zjednoczonych. Przyszłość stanowi wielką niewiadomą, ale to nie oznacza, że Trump – jak twierdzą nawet pravicowi publicyści – stanowi zaprzeczenie Reagana. Przeciwnie, powinowactwa ideowo-programowe są uderzające. Przede wszystkim, można obronić tezę, że sporą część wyborców Trumpa stanowili dawni wyborcy Reagana. Oto na Trumpa głosowały przede wszystkim osoby w wieku

ciąg dalszy ze str. 3

ponad 45 lat, biali przedstawiciele klasy średniej, ze stanów południowych i środkowo-zachodnich. Ci ludzie byli dorośli w latach 1981-1989, gdy w Ameryce triumfował obóz „konserwatywnego odrodzenia” i mieszkali w stanach, które wówczas udzieliły poparcia Reaganowi. Natomiast nieprawdziwy jest argument przedstawiony na łamach jednego z wiodących czasopism zachodnich, że Trump zawdzięcza swój sukces mediom społecznościowym. Młodzi Amerykanie w większości poparli Hillary Clinton i ten niepokojący sygnał powinien być zapamiętany. Obóz wyborczy Trumpa tworzyli w większości zwolennicy tzw. Religious Right, tradycyjni, konserwatywni społecznie Amerykanie, dla których ważne są takie postulaty jak zakaz aborcji czy ochrona tradycyjnej rodziny. To kolejny punkt stykający z Reaganem, kandydatem obozu konserwatywnego.

W odniesieniu do polityki gospodarczej czy zagranicznej, wprawdzie można argumentować, że np. Reagan akcentował hasła „wolnorynkowe”, podczas gdy Trump zdaje się sympatyzować z tendencjami protekcyjnymi, ale obaj politycy odnosili się do dwóch odmiennych rzeczywistości: w latach 80. ub. wieku problemem było istnienie hermetycznie zamkniętych światów (patrz: mur berliński, wszechobecne cła, zapory, coraz wyższe podatki), natomiast w obecnej, zglobalizowanej rzeczywistości, gdy zawiera się międzynarodowe porozumienia o wolnym handlu, nastąpiło przechylenie w drugą stronę, to znaczy mamy do czynienia ze zbytnią otwartością i zagrożeniem dla egzystencji państw, w tym również Stanów Zjednoczonych, przez struktury ponadnarodowe, które – notabene – podatków nie płacą. Natomiast wspólne dla obu polityków jest to, co najważniejsze, czyli akcentowanie potrzeby obrony interesów narodowych, czyli dążenia do budowania (odbudowania) potęgi Stanów Zjednoczonych, a nie jakiegoś „postępowego” New World Order.

Kolejnym elementem zbliżającym Reagana do Trumpa jest konserwatywna wizja tego, czym powinna być Ameryka i jaka jest jej rola w świecie. Obaj politycy sprzeciwiają się tendencjom uniwersalistycznym. I znowu, wprawdzie Reagan opowiadał się za interwencjami zbroj-

nyimi na świecie, ale czynił to w imię walki z zagrożeniem komunistycznym, a nie w imię zaprowadzania w świecie (nie)demoliberalnego porządku. Podobnie Trump, jest ostry i używa wojskowego języka jedynie w odniesieniu do zagrożenia ze strony terroryzmu, natomiast nie chce narzucać innym państwom świata amerykańskich wartości czy amerykańskiej hegemonii. Nie chce dominować, chce współpracować, o czym świadczy jego wezwanie do sojuszników, aby zwiększyli wydatki na zbrojenia, czyli wzmocnili własne siły. Te podobieństwa (oraz różnice – jeśli chodzi o politykę amerykańską po 1991 roku) doskonale ilustruje porównanie przypadku dwukrotnych bombardowań Libii. Za pierwszym razem, w 1986 roku bombardowanie Libii przez Stany Zjednoczone Reagana nie miało na celu obalenie rządów Muammara al-Kaddafiego czy wprowadzenie w Libii ustroju demokratycznego, lecz zmuszenie al-Kaddafiego do wyrzeczenia się stosowania metod terrorystycznych. Za drugim razem, w 2011 roku celem bombardowania Libii przez lotnictwo NATO było obalenie rządów al-Kaddafiego i wprowadzenie (nie)demoliberalnej demokracji, co – jak wiemy – skończyło się anarchią, opanowaniem części Libii przez terrorystów i exodusem uchodźców do Europy.

Jeśli argumenty przedstawione przeze mnie powyżej jeszcze kogoś nie przekonają, na koniec podam argument nieco przewrotny, ale niepodważalny. Oto, nawet jeśli Trump nie jest drugim Reaganem, z całą pewnością w wyborach pokonał obóz składający się z tych samych środowisk – liberalnych, lewicowych, a nawet lewackich, z którymi Reagan był zawsze w sporze i które zawsze w przeszłości występowały przeciw Reaganowi. Z jednym wszelako wyjątkiem, potwierdzającym regułę. Oto w obozie Clinton znaleźli się dawni neokonserwatyści, którzy kiedyś opuścili szeregi demokratów, by przyłączyć się do obozu Reagana, ale po upadku komunizmu porzucili obóz konserwatywny i dzisiaj znowu są po stronie obozu „postępu”. Mam nadzieję, że zwycięstwo Trumpa zaskutkuje odsunięciem „neokonów” od wpływu na politykę amerykańską. W takim wariantcie, zwycięstwo Trumpa będzie oznaczało rzeczywistą zmianę, zmianę na lepsze. □

Wojciech Turek

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA WŁASNE SZCZĘŚCIE

21- lat grupy Al Anon- Nadzieja

29 listopada 2016 o godz. 20. - Paryż, 263 bis, rue Saint Honoré

DOMY POLSKIEJ MISJI KATOLICKIEJ WE FRANCJI

BOŻE NARODZENIE W LA FERTÉ SOUS JOUARRE, W LOURDES I NA KORSYCE
Domy PMK we Francji zapraszają pod swój dach, aby spędzić Święta Bożego Narodzenia - jak w Polsce.

Będzie Wigilia i dzielenie się opłatkiem, Pasterka i śpiewnie kolęd Dzieciątka Jezus, tradycyjne potrawy i rodzinna atmosfera.
W dzień Bożego Narodzenia zapraszamy na uroczystą Mszę św. i świąteczny obiad.

Ceny jak w roku ubiegłym! Bliższe informacje i zapisy:

- La La Ferté sous Jouarre - email: pmk.laferte@free.fr; tel. 01 60 22 03 76;
- Lourdes : pmk-lourdes@club-internet.fr ; tel : 05 62 42 08 75;
- Korsyka : mshcorse@yahoo.fr; tel : 04 95 33 28 29.

Niezwykła uroczystość w Tulonie

Andrzej Zamojski

Na początku listopada w Domu Kombatantów w Tulonie, miała miejsce niezwykła, polska uroczystość kombatancka. Była ona poświęcona nestorowi i założycielowi polskich stowarzyszeń polonijnych, aktualnemu prezesowi miejscowego Koła SPK i honorowemu prezesowi Amicale Franco-Polonaise du Var, panu Tadeuszowi Piotrowskiemu.

Powodem tej podniosłej uroczystości było uhonorowanie przez Prezydenta Polski Andrzeja Dudę, działalności polonijnej Tadeusza Piotrowskiego, Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej.

Na święto 92-letniego prezesa Tadeusza Piotrowskiego licznie przybyli przedstawiciele francuskich władz departamentalnych i miejskich: Première Adjointe, Député du Var Geneviève Levy, Adjoint délégué aux Anciens Combattants Michel Cameli, Adjoint, Conseiller Général Philippe Sans, Conseillère Municipale Gislane Ruvira déléguée au Devoir

de Mémoire, Conseillère Municipale Jacqueline Martin-Lombard déléguée aux Affaires Européennes. Obecni byli też prezesi francuskich stowarzyszeń kombatanckich wraz z pocztami sztandarowymi. Ze strony polskiej ceremonię dekoracji uświetnili: pani konsul Marta Bielińska z Konsulatu RP w Lyonie, prezes Zarządu Krajowego SPK we Francji Jean Kukuryka, delegacje Kół SPK w Marsylii i w Vaucluse - wraz ze sztandarami, jak też licznie przybyli miejscowi kombatanci polscy, przyjaciele i rodzina pana Tadeusza Piotrowskiego. Na czas uroczystości gospodarzem Domu Kombatantów było Koło SPK w Tulonie z

REKOLEKCJE ADWENTOWE

PARAFIA WNIĘBOWZIĘCIA NMP

263 bis, rue St-Honoré; Paryż I; tel. 01 55 35 32 25.

10 grudnia (sobota) - 18³⁰ - Msza św. z nauką rekolekcyjną i konferencja po Mszy św.;

11 grudnia (niedziela) - 8⁰⁰, 9³⁰, 11⁰⁰, 14⁰⁰ (dla dzieci), 16⁰⁰, 19³⁰ - Msza św. z uwielbieniem i adoracją;

12 grudnia (poniedziałek) - 8⁰⁰ - Msza św. z nauką, 18⁰⁰ i 20⁰⁰ - Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.;

13 grudnia (wtorek) - 8⁰⁰ - Msza św. z nauką, 18⁰⁰ i 20⁰⁰ - Msza św.

z nauką i konferencja po Mszy św.; **14 grudnia** (środa) - 8⁰⁰ - Msza św. z nauką; 18⁰⁰ i 20⁰⁰ - Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.
Rekolekcje głosi ks. dr Jan Koc

KAPLICA PW. SAINT-YVES

Cité du Souvenir 11, rue Saint-Yves M. 4, Stacja: Alésia

11 grudnia (niedziela) - g. 10³⁰ Spowiedź św.; g. 11⁰⁰ Msza św. z nauką rekolekcyjną

Rekolekcje głosi ks. Bogdan Łoś

Nowa propozycja Domu PMK w La Ferté sous Jouarre

Od grudnia 2016 roku w Domu PMK w La Ferté sous Jouarre będą organizowane weekendowe Rekolekcje Biblijne. Najbliższe odbędą się już w dniach 9-11 grudnia 2016, a jej temat to: *Czasy ostateczne (Mt 24-25). Życie w oczekiwaniu na Jezusa.*

W adwentowym czasie oczekiwania zostanie rozważone pytanie „Czy Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie?” (Łk 18, 7).

Pierwsze wspólnoty z nadzieją wyczekiwały dnia przyjścia Chrystusa. My dziś boimy się nawet o nim myśleć z powodu katastroficznych wizji końca czasów. Czy rzeczywiście mamy się bać końca świata?

Podczas rekolekcji będzie okazja do przypomnienia i odkrycia właściwego znaczenia „mowy eschatologicznej” Chrystusa, która jest konieczna do zrozumienia, czym będzie koniec świata i jak można się do niego przygotować.

Sesja trwa od piątku - g. 17⁰⁰ do niedzieli - g. 15⁰⁰ i składa się z

kilku konferencji, modlitwy w ciszy, adoracji Najświętszego Sakramentu. Jest możliwość spowiedzi lub rozmowy z kapłanem. Część rekolekcji odbywa się w zupełnej ciszy i milczeniu, aby spotkać się z sobą samym i z Bogiem. Spotkania czerpią inspirację z metody lectio divina, formy modlitwy opartej na pogłębionej lekturze tekstów biblijnych w celu potężenia Słowa Bożego z życiem i odczytania własnej historii w Jego świetle.

Cena pobytu od piątku do niedzieli wynosi 100€. Sesję prowadzi kapelan Domu PMK, ks. Dariusz Jankowski. □

Serdecznie zapraszamy

Zapisy i pytania prosimy kierować pod adres e-mail: pmk.lalerte@free.fr lub telefonicznie: 01 60 22 03 76.

jego wiceprezesem Januszem Karbowskiem, który przygotował i wraz z dyrektorem domu, Jean'em Lipiarskim, animował ceremonię.

Świąteczne kombatantkie spotkanie rozpoczęło się od krótkich wystąpień przedstawicielki merostwa Geneviève Levy, prezesa ZK SPK Jean'a Kukuryki, pani konsul Marty Bielińskiej, dyrektora Domu Kombatantów Jean'a Lipiarskiego i wiceprezesa Koła SPK w Tulonie Janusza Karbowskiego. Przypomnieli oni życiorys, działalność i dokonania polonijne prezesa Tadeusza Piotrowskiego oraz ich znaczenie dla tożsamości i rozpoznawalności Polonii w regionie tulońskim. Prezes Kukuryka podkreślił też, że prezes Tadeusz Piotrowski jest jednym z pierwszych członkiem SPK we Francji, który zostanie odznaczony tak wysokim odznaczeniem państwowym. Po wystąpieniach nastąpiła ceremonia dekoracji pana Tadeusza Piotrowskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Zastugi

Rzeczypospolitej Polskiej przez konsul, Martę Bielińską. Akt dekoracji zakończył się odśpiewaniem hymnów państwowych Polski i Francji. Wzruszony podniostą chwilą prezes Tadeusz Piotrowski gorąco podziękował pani Konsul za otrzymane odznaczenie, podkreślając, że bez akceptacji i ogromnej pomocy jego żony Jeanine, jego całkowite zaangażowanie w działalność polonijną nie byłoby możliwe.

Po części oficjalnej, odśpiewanie panu Tadeuszowi Piotrowskiemu „Sto lat” rozpoczęło seans składanych mu gratulacji i wspólnych zdjęć. Następnie wszystkich przybyłych zaproszono na poczęstunek a na sali rozpoczęły się rozmowy.

Długie i przyjemne było świętowanie polskich i francuskich kombatantów w czasie tego niezwykłego zgromadzenia poświęconego jednej osobie, panu prezesowi Tadeuszowi Piotrowskiemu. Osobie, która w regionie tulońskim kojarzy się z Polską. □

REKOLEKCJE ADWENTOWE

KOŚCIÓŁ SAINT PAUL CORBEIL-ESSONNES

118, Boulevard John Kennedy (Moulin Galant)

17 grudnia (sobota) - g. 19³⁰ - Msza św. z konferencją rekolekcyjną. Spowiedź św.

18 grudnia (niedziela) - g. 11³⁰ - Msza św. z konferencją rekolekcyjną. Spowiedź św.

*Rekolekcje głosi ks. Wjciech Bartoszek
kr. jow. y dusz pasterz Apostolstwa Chorych*

KAPLICA OŚRODKA ERMITAGE WERSAL

23, rue de l'Ermitage

9 grudnia (piątek) - g. 19⁰⁰ - Msza św. z nauką rekolekcyjną. Spowiedź św.

10 grudnia (sobota) - g. 19⁰⁰ - Msza św. z nauką rekolekcyjną.

11 grudnia (niedziela) - g. 11⁰⁰ - Msza św. z nauką rekolekcyjną.

*Rekolekcje głosi o. Krzysztof Ferenc CSSp
now. y dusz pasterz Wspólnoty w Wersalu*

foto: Henri Rogowski

Modlitwa na polskich grobach w Thiais

„...święta Maryjo, Matko Boża módl się za nami grzesznymi, teraz i w godzinę śmierci naszej. Amen”

Ta modlitwa wielokrotnie „pojawia” się na ustach człowieka wierzącego. Styszymy ją w kościołach, na pielgrzymkach, w grupach modlitewnych. Można ją usłyszeć w cichym szepcie codziennego pacierza. Znają ją dzieci, młodzież, dorośli i starsi. Jest obecna podczas ważnych uroczystości, pełnych radości i wdzięczności a także w chwilach trudnych, bolesnych, kiedy pochylamy się nad tajemnicą cierpienia i śmierci. Dlaczego? Ponieważ nie chodzi tylko o modlitwę, ale o osobę Mariji, do której się zwracamy tymi słowami.

Dlatego, jak co roku, my - Polacy z Paryża i okolic - udaliśmy się na cmentarz w Thiais, gdzie pod przewodnictwem Proboszcza parafii polskiej Wniebowzięcia WNMP w Paryżu - ks. Pawła Witkowskiego, z różańcem w rękę i rozmodlonym sercem, naszej Matce - Mariji oddawaliśmy naszych Rodaków spoczywających na tutejszej nekropolii (kwatery 98 i 100). Ten „skrawek” ziemi jest znakiem historii Polaków, którzy przybyli do Francji po 1920 r. i troszczyli się o wierność polskiej tradycji, kultury i miłości do Boga. Spoczywa tu wielu wiernych związanych z naszą Polską Misją Katolicką, którzy należeli do naszej parafii i różnych stowarzyszeń oraz chóru. Między innymi: prezes Polskiego Zjednoczenia Katolickiego

i Chóru przy Kościele Polskim - śp. Jeronim Rogowski, śp. Robert Szczerba - prezes PZK, śp. Tadeusz Brzostek - ze Stowarzyszenia Kupców i Rzemieślników. To on po stanie wojennym na paryskim placu Inwalidów postawił „krzyż Solidarności”, który obecnie znajduje się na cmentarzu w Montmorency. Spoczywają w Thiais również ci, którzy należeli do Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, klerycy i pracownicy Polskiego Seminarium w Paryżu (przy rue des Irlandais), śp. pułkownik Hosbauer, Państwo Grochowscy (Irena - nauczycielka w Szkole Polskiej w Paryżu i jej mąż - działacz polityczny i Związków Zawodowych). Na cmentarzu w Thiais są również groby kaptanów, którzy posługiwali w PMK, m.in.: śp. ks. sekretarz Pionier oraz śp. o. Adolf Stopa (Oblat) - redaktor Głosu Katolickiego oraz śp. s. Filotea Gawet (Sercanka), która pracowała w PMK.

Dla wszystkich wymienionych i tych pozostałych, którzy tu spoczywają, przez wstawiennictwo Niepokalanej, z głęboką wiarą i ufnością prosiłmy, aby Dobry Bóg, który od wieków ich wybrał i powołał, by stali się dziećmi Bożymi, przyjął ich do swojej chwaty.

„Niech odpoczywają w pokoju wiecznym...”

Uczestniczka

Rekolekcje o Ojcu Pio w Paryżu XVII

Parafia Miłosierdzia Bożego mieszcząca się w Domu Kombatanta w Paryżu - ma kolejnego niezwykłego „lokatora”.

Od 11 listopada 2016 w parafialnej kaplicy znajdują się relikwie św. ojca Pio. Ojciec dr Roman Rusek OFM Cap., krajowy koordynator grup modlitwy św. ojca Pio, przywiózł relikwie i poprowadził parafialne rekolekcje.

Ks. Mariusz Nitka: Ojciec Romanie, proszę nam przypomnieć, kim był ojciec Pio?

- Ojciec Pio to jeden z największych świętych w historii Kościoła! O ojcu Pio możemy tak powiedzieć: człowiek wielkiej modlitwy, człowiek ogromnego cierpienia - nosił stygmaty przez 50 lat, człowiek, który do szaleństwa ukochał ludzi. Walczył o każdą duszę ludzką. Kilkanaście godzin każdego dnia siedział w konfesjonale, by przybliżyć Boże miłosierdzie i Boże przebaczenie ludziom. Ojciec Pio to z jednej strony kaptan, który bardzo głęboko spr-

wował Mszę św. przeżywając w niej mękę Chrystusa, a z drugiej strony podnosił w konfesjonale człowieka do godności dziecka Bożego. Był, więc takim łącznikiem między Bogiem i ludźmi.

- W jakim sensie przestanie ojca Pio jest aktualne dla ludzi żyjących w XXI wieku?

- To przestanie jest zawsze aktualne, bo świętość jest zawsze aktualna. XXI wiek to czas wielkich podziałów, niezgody między narodami a także rozbitcia rodziny. Ojciec Pio wzywa do pojednania, do przyjęcia daru Bożego przebaczenia i do umiejętności przebaczenia innym i sobie. To przestanie jest zawsze aktualne.

- Kończy się Rok Miłosierdzia. Jaką rolę w tym niezwykłym czasie odegrał św. Pio?

- Ojciec Pio, jak wiemy, został przez papieża

Franciszka oficjalnie ustanowiony patronem Roku Miłosierdzia. W lutym tego roku jego ciało zostało sprowadzone z San Giovanni Rotondo do Watykanu, do bazyliki. Tam Papież, przy jego relikwiach, rozstał misjonarzy miłosierdzia na cały świat. Pokazał przy tym rolę ojca Pio, jako kaptana, który ukazuje Boże przebaczenie.

ciąg dalszy na str. 19

Rzymski Jubileusz

Pod koniec października 2016 odbyło się w Rzymie spotkanie członków Fundacji Jana Pawła II.

Przyjechali z Europy, Ameryki i Azji. Kulminacyjnym momentem tego spotkania była prywatna audiencja z papieżem Franciszkiem.

Papieża przywitał prezes Fundacji kardynał Stanisław Ryłko. Następnie przemówił Ojciec św., zachęcając zebranych do misji i głoszenia Ewangelii. Poczynn przywitał się z obecnymi na audiencji kardynałami, biskupami i grupą członków Fundacji z Indonezji. Po audiencji był czas, żeby pomodlić się przy grobie Świętego Jana Pawła II, a także zwiedzić bazylikę św. Piotra Apostoła.

Następnego dnia spotykamy się w kościele na Via Cassia w pobliżu Domu Polskiego Fundacji. Mszę św. odprawia arcybiskup Józef Kowalczyk, w towarzystwie biskupów z Indonezji i polskich księży.

Podczas kazania arcybiskup przypomni nauczanie Jana Pawła II o Bożym Miłosierdziu. Podczas Eucharystii śpiewa dziecięcy chór z Lublina. Wieczorem tego samego dnia uczestniczymy w koncercie, w którym występuje chór i muzycy z Polski.

W niedzielę przychodzimy do bazyliki św. Piotra na Mszę św. odprawianą przez kardynałów Stanisława Dziwisza, Kazimierza Nycza, Stanisława Ryłkę i biskupów z Polski a także z Indonezji oraz licznych kapłanów z różnych stron świata, gdzie działa Fundacja Jana Pawła II.

Kard. Dziwisz podczas homilii mówił na o roli modlitwy, przywołując przykłady z życia biskupa Karola

Wożyty w Krakowie, a później papieża Jana Pawła II na Watykanie.

W południe jesteśmy na placu św. Piotra, by uczestniczyć w modlitwie na Anioł Pański. W oknie papieskim ukazuje się Ojciec św. Franciszek, pozdrawia licznie zebranych wiernych

słowami „Dzień dobry”(plac i Via Conciliazione pełne ludzi). Papież wygłasza krótkie przemówienie o Bożym Miłosierdziu. Na koniec pozdrawia Włochów, Polaków (powiewa pełno polskich chorągwi, wiwatuje tłum). Na zakończenie życzył dobrej niedzieli „do widzenia.”

Po południu spotykamy się w Polskim Domu Fundacji na Via Cassia na liturgii Słowa Bożego, pod przewodnictwem kard. Stanisława Ryłko. Następuje też poświęcenie „Złotej Księgi Dziękczynienia za dar Jana Pawła II”.

Kończymy dzień piknikiem w ogrodach Domu polskiego, przy akompaniamencie muzyki. Następnego dnia jest zwiedzanie Rzymu, różne spotkania i zebrania, a wieczorem Msza św. w polskim kościele św. Stanisława - z okazji 90 urodzin arcybiskupa Szczepana Wesolego, wieloletniego prezesa Fundacji i Opiekuna polskiej emigracji.

Piękne, niezapomniane chwile, spędzone w Rzymie, z okazji 35 lat istnienia Fundacji Jana Pawła II. Polski papież powiedział kiedyś do nas: „Proszę was, nie ustawajcie w tym zbożnym dziele”.

Z okazji kanonizacji Jana Pawła II została wydana pamiątkowa książka. Oto kilka, najbardziej pamiętnych wypowiedzi papieża, z pracy tej zaczerpniętych:

„Nie lękajcie się! Otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi!”

„Niech zstąpi Duch Twój! I odnowi oblicze ziemi. Tej Ziemi!”

„Tożsamości europejskiej nie można zrozumieć bez chrześcijaństwa”

„Świętość jest prawdziwą mocą zdolną przemienić świat”

„W miłosierdziu Bożym świat znajdzie pokój, a człowiek szczęście”. □

ks. Józef Kuroczycki omi

Nowy duszpasterz we wspólnotcie w Wersalu

W niedzielę 6 listopada w naszej, polskiej parafii w Wersalu odbyła się uroczysta instalacja nowego księdza proboszcza *ojca Krzysztofa Ferenc*.

W czasie uroczystej Eucharystii symboliczne klucze do świątyni przekazał nowemu naszemu duszpasterzowi Rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji ks. Bogusław Brzyś.

Po Mszy św. odbył się okolicznościowy piknik, zorganizowany przez naszą wspólnotę.

Przy tej okazji warto przypomnieć, że nasza parafia w lutym 2017 roku będzie obchodziła 10- lecie istnienia. Nasza wersalska wspólnota liczy ok 300 wiernych, chociaż cały czas trwa i pewna... rotacja parafian – jak to wśród

emigrantów, jedni wyjeżdżają, a na ich miejsce przybywają nowi. Jest to więc wciąż wspólnota relatywnie młoda, jednak i dzięki temu naszą dumą jest obecność w naszym kościele, na niedzielnych Mszach św. dużej ilości dzieci.

Bardzo duży wkład w formowanie naszej, wersalskiej wspólnoty miał poprzedni proboszcz ks. Łukasz Skawiński. Postugę swą pełnił tu pięć lat, za które mu serdecznie dziękujemy, życząc jednocześnie wiele łask Bożych w dalszej pracy duszpasterskiej i zapewniając o modlitewnej pamięci.

Nowy ksiądz proboszcz – ojciec Krzysztof Ferenc – kontynuuje dzieło swojego poprzednika i jemu także życzymy błogostawieństwa i obfitych łask Bożych.

W naszej parafii jest organizowana katecheza dla dzieci przedszkolnych, komunijnych i młodzieży przygotowujących się do bierzmowania. Zajmują się nią katecheci – wolontariusze świeccy, którym należą się z tego miejsca wyrazy uznania i wdzięczności za włożony w naukę naszych dzieci trud pracy.

Nieoceniony udział w życiu wersal-

Stowarzyszenie „KRESY we Francji” zaprasza na audio-wizualną konferencję współczesną:

- Stan kultury i oświaty polskiej na Litwie po roku 1990 - i obecnie – Romuald Mieczkowski - Wilno
- Fundacja Pomoc Polakom na Wschodzie – Warszawa - Ewa Ziólkowska
- „Pokolenie PLT” - film o współczesnej młodzieży żyjącej na Litwie
– reżyseria: Agata Lewandowski, scenariusz: Romuald Mieczkowski

Niedziela 11 grudnia 2016, godz. 16. – Centrum Dialogu Ks. Pallotynów (Paryż – 23-25, rue Surcouf)

Serdecznie zapraszamy na konferencję i dyskusję.

więcej informacji – tel. 01 43 03 38 33; 06 62 69 13 83

Ewa Ziólkowska - wiceprezes Zarządu Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie, autorka wielu książek, artykułów, wystaw i zajęć dotyczących polskich śladów w krajach b. ZSRS.

Romuald Mieczkowski dzie niepodległościowym – Wschodzie profesjonalnej Międzynarodowego Festiwa założyciel pierwszej polskiej – Stowarzyszenie-kulturalnego Polaków na publikacji, programów radiozycznych, cykli fotograficznych, nagród, „Zastużony dla Kultury Polskiej”.

Agata Lewandowski - dziennikarka i reżyserka, autorka filmowych etiud eksperymentalnych oraz serii filmów o młodych Polakach urodzonych za granicą. Jest pomysłodawcą i głównym organizatorem Festiwalu Filmów Emigracyjnych – Emigra, który od trzech lat odbywa się w Warszawie, Wilnie i Berlinie. Prezentacja wydawnicza wykładów: albumów, tomików poezji, kwartalnika „Znad Wili”, z możliwością ich nabycia – opatrzonych dedykacją autorów i wydawcy.

- redaktor i wydawca pisma o rodowodu „Znad Wili”, współzałożyciel pierwszej Polskiej Galerii Artystycznej, organizator walu Poetyckiego „Maj nad Wilią”, współwajnie organia Spotecz-Litwie, autor wych i telewizyjnych, laureat

skiej parafii ma przewodniczący nasz Rady Parafialnej pan Kazimierz Olejnik. Jesteśmy bardzo szczęśliwi, że możemy

mieć tutaj taką polską parafię - na francuskiej ziemi, bo to taka „mała Polska” na obczyźnie. Wszystkich zatem zapra-

szamy serdecznie do odwiedzenia naszej parafii w Wersalu. □

Tekst i zdjęcie Elżbieta Loin

Rekolekcje o O. Pio...

ciąg dalszy ze str. 16

- Z mandatu Episkopatu Polski jest Ojciec koordynatorem grup modlitwy w naszej ojczyźnie. Na czym polega ta postać?

- Przede wszystkim animuję działalność tych grup, odwiedzam je i organizuję spotkania narodowe. Mamy kilka takich spotkań na poziomie narodowym jak czuwanie w Krakowie Łagiewnikach w czerwcu, czuwanie w Częstochowie we wrześniu i Kongres Narodowy, który odbywa się w różnych miejscach. Na Kongres przyjeżdżają liderzy. Omawiamy różne sprawy i problemy związane z naszą działalnością. Moja praca jest taka, że w zasadzie nie mam wolnych weekendów. Jeżdżę po różnych grupach i różnych parafiach po całej Polsce i nie tylko. Byłem w Kolonii, w Dortmundzie w Niemczech, teraz jestem w Paryżu. Jeżdżę tam, gdzie są Polacy i grupy modlitwy ojca Pio. Moim zadaniem jest ożywiać ich działalność, mówić o charyzmacie św. o. Pio i jednocześnie zachęcać do działania.

- Czym są grupy modlitwy św. ojca Pio?

- Ojciec Pio, jako pierwszy kapłan, odpowiedział na głos papieża Piusa XII. Grupy modlitwy św. o. Pio powstały z pragnienia Kościoła. Papież widząc okrucieństwa wojny, rozdarcie między ludźmi, wołał do kapłanów

- zakładajcie grupy modlitewne, które będą się modlić o pokój na świecie i o pojednanie między ludźmi. Ojciec Pio odpowiedział na ten apel. Tworzą się grupy najpierw w San Giovanni Rotondo, potem powstają grupy w południowej Italii a następnie w Europie i na całym świecie. Członkowie grup mają za zadanie być orędownikami pokoju, modlitwy i pojednania a także czynienia dzieł miłosierdzia. Ojciec Pio założył nie tylko grupy modlitwy, ale także założył Dom Ulgi w Cierpieniu - wielki szpital w San Giovanni Rotondo, aby tam ludzie mogli leczyć nie tylko swoje ciało, ale i swoją duszę. Zadaniem grup modlitwy jest podtrzymywanie tego szpitala i jednocześnie wprowadzanie w swoich krajach czy animowanie dzieci, które czynią miłosierdzie.

- Czym się Ojciec zajmuje oprócz koordynacji i opieki duchowej nad grupami?

- Mieszkam w domu rekolekcyjnym w Tenczynie, gdzie ciągle gościśmy różnego rodzaju grupy, które odpowiadają rekolekcje zamknięte. Kiedy jestem na miejscu, prowadzę konferencje, spowiadam, odprowadzam Msze święte... Jak zwyczajny kapłan.

- Pierwszy raz w Paryżu?

- Jestem drugi raz w Paryżu. Trzy lata temu,

kiedy pracowałem jeszcze w Austrii, stamtąd - z Polonią wiedeńską - wybraliśmy się pielgrzymką do Francji. Odwiedziliśmy wtedy również Paryż.

- Co robi na ojcu tutaj największe wrażenie?

- Ogromna różnorodność, mieszanka kulturowa. To robi rzeczywiście wrażenie na Polaku mieszkającym w Polsce. W metrze można spotkać właściwie cały świat. Poza tym jest to duże, piękne miasto, ale raczej z atmosferą zeświecczoną. To się wyczuwa. To jest jakimś znakiem Paryża czy nawet całej Francji.

- Gdzie możemy spotkać Ojca w najbliższym czasie?

- Jeżdżę po Polsce. Teraz zaczną się rekolekcje adwentowe, więc będę w różnych parafiach Polski. Będę na Dolnym Śląsku, na Mazurach. Poza tym bywam na tzw. mini-kongresach grup modlitwy św. ojca Pio, które mają miejsce w diecezjach, w których grupy są silniejsze i gdzie jest ustanowiony kapłan odpowiedzialny za to dzieło w diecezji. Najbliższe takie spotkanie będę miał w Warszawie 10 grudnia. □

rozmawiał ks. Mariusz Nitka

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku
Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

1200458

TOUS TRAVAUX DE RÉNOVATION :
enduit, peinture, électricité,
pose de carrelage, de papier peint, etc...

BRICOLAGE

Tél. 06 14 49 78 87
www.zasonscy.eu

1035636

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien- dentiste

33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

1045

– TŁUMACZENIA –

Stanisław Bocianowski – dr Prawa
– Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

1189

✿ INSTALOWANIE SYSTEMÓW KOMPUTEROWYCH

Windows i inne aplikacje. Oczyszczam komputery
z wirusów i innych śmieci.

TEL. 07.61.75.88.36.

1037486

Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem,
alkohol kieruje Twoim życiem

Przejdź na spotkanie **Anonimowych Alkoholiców**

Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa
picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą
i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.

Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek
w godzinach od 19³⁰ do 21³⁰

przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exalmans)

Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholiców

Polskie Towarzystwo Katolickie zaprasza na

Bal Sylwestrowy31 grudnia od 20⁰⁰ do 5⁰⁰ rano

Dammarie Les Lys-L'espace NINO FERRER Place Paul Bert

Gra zespół „AGNES”

Wstęp 90 € od osoby. W cenie biletu świąteczne Menu.

Rezerwacja płatna do 20 grudnia 2016

tel. 06 10 25 30 51; 06 67 45 27 00; martabracq@gmail.com

1188652

Spotkanie oplatkowe „Radia Maryja”

Stowarzyszenie Obrońców Krzyża w Paryżu organizuje
21 i 22 stycznia 2017 r. spotkanie oplatkowe „Radia
Maryja”, na które przyjadą goście z radia w Toruniu.

W dniu 21 stycznia spotkanie odbędzie się w salkach para-
fialnych kościoła polskiego Wniebowzięcia NMP (na Con-
corde) w Paryżu - 263 bis, rue Saint Honore. Rozpocznemy je
Mszą św. o godz. 18.30. Udział w kosztach 15 € od osoby.

Drugie spotkanie odbędzie się 22 stycznia, o godz. 12.30 w
paryskim Domu Kombatanta (I piętro) - 20, rue Legendre (M.:
Villiers lub Malesherbes). Rozpocznie się ono Mszą św. o godz.
11., odprawianą w krypcie kościoła St-Charles de Monceau (22
bis, rue Legendre, obok Domu SPK). Udział w kosztach 35€ od
osoby (z obiadem). Ilość miejsc ograniczona.

Zgłoszenia proszę przysyłać listownie, wraz z czekiem na adres:
Stowarzyszenie Obrońców Krzyża, 221, rue de Belleville, 75019
Paris lub dokonać rezerwacji telefonicznie - p. Maria Jolanta
Dźwigąta - 06 12 19 79 13, mail: stow.obroncowkrzyzaparyz@
hotmail.fr lub p. Helena Skrzypek - 06 95 09 52 86 (10 stycznia
2017). □

Anonimowi Alkoholicy
niedziela, godz. 17:00

spotkania otwarte dla
wszystkich zainteresowanych

GRUPA POLSKOJEZYCZNA
„NIEDZIELNA”

3 Rue Rampal
75019 Paris

Ⓜ 11 2 Belleville

tel. kontaktowe:

0 625 973 095

0 618 916 541

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” - 4 €); przy powtórzeniach - 50% ceny; - „ustugi” - do 10 słów: - 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów - 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) - dopłata wynosi -1 € na tydzień („ustugi” - 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) - inf. i cennik w redakcji GK - 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris - II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

**LUXSUS - PRZEWÓZ OSÓB
I TOWARÓW DO POLSKI -**
OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.
TEL. 06 62 75 50 06; 01 42 38 63 20;
(00 48 12) 284 12 50!

Rozliczenia księgowe.
06 62 90 02 39

TRANSPORT:
- wywóz gruzu, - dowóz materiałów,
- przeprowadzki.
Tel. 06 98 58 86 36

**Zaprasza na week-endy
i wakacje**

Stella Maris
Village Vacances

Polski ośrodek wakacyjny
położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

**Atrakcyjne ceny, zniżki dla młodzieży,
dzieci do lat 3 za darmo!**

Rezerwacja:
Stella Maris - 376 chemin Baillarquet - 62780 Stella-Plage
Tél. 03 21 94 73 65 - Fax : 03 21 94 63 55
contact@stellamaris-vacances.com - www.stellamaris-vacances.com

afaq ISO 14001
CAP FRANCE

VILLAGE DE VACANCES

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

Akceptujemy CMU, AME,
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

01.41.13.45.05
boulogne@dentylis.fr

Mówimy po polsku

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)

do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.
Edyta - T. 06 22 72 26 68; e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

TRANSPORT - AUTOLAWETA
NA TERENIE RANCJI. - PRZEPROWADZKI, -
WYWÓZ GRUZU **Tel. 06 30 40 49 49**

NETTOYAGE PERFECT
George

**wywożenie śmieci
GRUZU Z BUDÓW**

**WYSTAWIAMY RACHUNKI
CENY DO NEGOCJACJI
REGION PARYSKI**

07 60 62 55 44
z.nuckowski@hotmail.fr

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:

TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

**DENTYSTKA POLSKA
DLA DZIECI i DOROSŁYCH**
Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66
45, rue du Caire - 75002 Paris
Akceptuję CMU AME

**- NAPRAWA KOMPUTERÓW, INSTALOWANIE
PROGRAMÓW, WYMIANA PODZESPOŁÓW.**
T. 06 98 42 59 75

Masz problem z pićem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17.00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Czwartki godz. 19.30:

11, Ville St-Jacques (kod: 0911),

75014 Paris, M° Saint-Jacques.

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 41 (2656): 27. 11. 2016

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) - tél. 01 55 35 32 32
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś - Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA - 2, rue du 19 mars 1962 - 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) - 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 16.11.2016

Inf. o prenumeracie na str. 3

POLVOD**TYLKO POLSKIE FILMY**Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl**TRWAM** PROGRAM

28 listopada - 4 grudnia 2016

PONIEDZIAŁEK 28 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dok. 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Dok. 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Św. na każdy dzień 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

WTOREK 29 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Dokument 9⁵⁰ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi św. 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Dok. 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 13⁵⁰ Dok. 14⁰⁰ Film 14⁴⁰ Dok. 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Aktualności WSKSiM 17⁰⁰ Dok. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

ŚRODA 30 LISTOPADA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalejdoskop

Młodych 9³⁰ Aktualności WSKSiM 9³⁵ Sanktuaria polskie 9⁵⁵ Św. na każdy dzień 10⁰⁰ Audycja Generalna 11¹⁰ Dok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dok. 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Widowisko 13¹⁰ Dok. 14⁰⁵ Film 15³⁵ Dok. 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Poradnik szczęśliwego małżeństwa 16⁴⁵ Dok. 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

CZWARTEK 1 GRUDNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Św. na każdy dzień 9³⁰ Dok. 9⁵⁰ Dok. 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Noc nie śpi 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dok. 14⁰⁰ Dok. 15³⁰ Reportaż 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Program rozrywkowy 16³⁵ Reportaż 16⁵⁰ Przegląd Źródła 16⁵⁵ Przegląd Niedzieli 17⁰⁰ Sanktuarium św. Józefa Kalisz 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

PIĄTEK 2 GRUDNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Program rozrywkowy 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Dok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł

Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dok. 13³⁰ Św. na każdy dzień 13³⁵ Dok. 14⁰⁰ Dok. 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka do Bożego Miłosierdzia 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakrament 16³⁵ Dok. 17⁰⁰ Na tropie 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

SOBOTA 3 GRUDNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Reportaż 9⁰⁵ Słowo Życia 9¹⁰ XXV Rocznica powstania RM 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ XXV Rocznica powstania RM 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12³⁰ XXV Rocznica powstania RM 18³⁰ Reportaż 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

NIEDZIELA 4 GRUDNIA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Felieton 9²⁵ Św. na każdy dzień 9³⁰ Msza Św. 10³⁰ Przegląd Niedzieli 10³⁵ XXV Rocznica powstania RM 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wieś to też Polska 13³⁰ Dok. 14⁰⁰ Film 15⁵⁵ Św. na każdy dzień 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Dok. 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

Konkurs o Stypendium Muzeum Historii Polski

Xeáýja Funduszu Stypendialnego

Do 27 listopada br. można składać wnioski o stypendium MHP na projekty promujące za granicą wiedzę o historii Polski.

Fundusz Stypendialny finansowany przez Muzeum Historii Polski ma za zadanie wspierać badania naukowe nad historią

Polski, a także przedsięwzięcia propagujące za granicą wiedzę o dziejach naszego kraju. Oferta stypendialna adresowana jest do cudzoziemców, którzy zajmują się lub chcą się zajmować historią Polski.

Stypendia będą przyznawane zwycięzcom konkursu na najlepszy projekt o charakterze edukacyjnym, popularyzatorskim bądź badawczym. Konkurs rozstrzyga specjalne jury, w skład którego wchodzi wybitni polscy historycy.

Powstałe w oparciu o zgromadzone w czasie trwania stypendium materiały publikowane będą na wybranej przez stypendystę otwartej licencji Creative Commons. Jako państwowa instytucja kultury, Muzeum stara się w ten sposób zapewnić bezpłatny i szeroki dostęp do efektów pracy wspieranej ze środków publicznych.

Więcej informacji można znaleźć na stronie: www.stypendia.muzhp.pl □

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

28 listopada – 4 grudnia 2016

PONIEDZIAŁEK 28 LISTOPADA

6⁴⁵ Polskie Historie – reportaż 7¹⁵ Nad Niemnem – magazyn 7³⁵ Supetkowe ABC – magazyn 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Historia żywa – reportaż 11³⁵ Z drugiej strony – publicystyka 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Blondynka(2) – serial 15¹⁰ Oczy w oczy 15⁴⁰ Brawo polski! – magazyn 15⁵⁵ Sonda z 16³⁰ Galeria – serial 16⁵⁵ Supetkowe ABC – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Kulturalni PL – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ O mnie się nie martw – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁵ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Wielki Test 0⁵⁵ Galeria – serial 1²⁵ Moliki książkowe – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 29 LISTOPADA

6⁵⁵ Zasmakuj w Sienkiewiczzu 7³⁰ Mali światowcy 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11¹⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Bodo – serial 14³⁰ Wielki Test 16⁰⁵ Halo Polonia – muzycznie 16³⁰ Galeria – serial 16⁵⁵ Mali światowcy 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Polska z Miodkiem – felieton 17⁵⁵ Niedziela z Wiktorem Zborowskim 18⁴⁰ Pod Tatrami – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Flesz historii – reportaż 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁵ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Gwiazdobiór TVP – reportaż 23⁴⁰ Ktokolwiek widział ktokolwiek wie – magazyn 0¹⁰ Zasmakuj w Sienkiewiczzu 0³⁵ Polska z Miodkiem – felieton 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁵ Mali światowcy 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 30 LISTOPADA

7³⁰ Podwodne ABC – magazyn 7⁴⁰ Mój zwierzyniec – magazyn 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11¹⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ O mnie się nie martw – serial

14²⁵ Dzieci Kwatery Ł – dokument 15²⁵ Tańczący z naturą – dokument 15⁵⁵ Astro-narium – magazyn 16³⁰ Galeria – serial 16⁵⁵ Podwodne ABC – magazyn 17⁰⁵ Mój zwierzyniec – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Kwartet – magazyn 18²⁵ Studio Wschód – publicystyka 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Egzamin z życia – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁵ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Dzieci Kwatery Ł – dokument 0¹⁰ Studio Wschód – publicystyka 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁵ Podwodne ABC – magazyn 1²⁵ Mój zwierzyniec – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 1 GRUDNIA

7⁰⁰ Studio Wschód – publicystyka 7³⁰ Załoga Eko – magazyn 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11¹⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁰ Egzamin z życia – serial 15¹⁵ Wilnoteka – magazyn 15³⁵ Ukryte skarby – reportaż 16⁰⁰ Jak to działa – magazyn 16³⁰ Galeria – serial 16⁵⁵ Załoga Eko – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Polska z Miodkiem – felieton 17⁵⁵ Naszaarmia.pl – magazyn 18²⁰ Historia żywa – reportaż 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Informacje kulturalne ekstra 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Komisarz Alex – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁵ Halo Polonia – magazyn 23⁰⁵ Humor w odcinkach 23⁴⁰ Warto rozmawiać – publicystyka 0³⁵ Polska z Miodkiem – felieton 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁵ Załoga Eko – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 2 GRUDNIA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11¹⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Na sygnale – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁵ Komisarz Alex – serial 15²⁰ Warto rozmawiać – publicystyka 16²⁰ Okrasa łamie przepisy – magazyn 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Racja stanu 18²⁵ Było

nie minęło 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Na dobre i na złe – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁵ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Muzeum Polskiej Piosenki czyli historia jednego przeboju 0¹⁵ Racja stanu 0⁴⁵ Ukryte skarby – reportaż 1¹⁵ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 3 GRUDNIA

7³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁰ Polonia 24 11²⁰ Halo Polonia – magazyn 12¹⁰ Ojciec Mateusz – serial 13⁰⁵ Na dobre i na złe – serial 14⁰⁵ Żarty i Bardy – rozrywka 15⁰⁵ Okrasa łamie przepisy – magazyn 15³⁰ Tańczący z naturą – dokument 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Z drugiej strony – publicystyka 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Bodo – serial 21⁵⁰ Mur – film 23²⁰ Wiosenne powitanie jesieni 55 urodziny TV Kraków 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 4 GRUDNIA

8¹⁰ Goniec kresowy – magazyn 8⁴⁰ Smaki polskie(2) – magazyn 9⁰⁵ Wolny Ekran – magazyn 9²⁰ Polska z Miodkiem – felieton 9³⁰ Ziarno – magazyn 10⁰⁰ Borówka skrzat wyrusza w świat 10²⁰ Program muzyczny 10⁵⁰ Hotel pod żyrafą i nosorożcem – serial 11⁴⁰ Turystyczna jazda – magazyn 11⁵⁵ Między ziemią a niebem – magazyn 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem – magazyn 12⁴⁵ Miejsce z historią – reportaż 13⁰⁰ Mszy św. – kościół Niepokalanego Poczęcia NMP w Warszawie 14¹⁵ Program rozrywkowy 14⁴⁰ Zakończaj się w Polsce – magazyn 15¹⁰ Widowsko muzyczne 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17²⁵ Polska z Miodkiem – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Borówka skrzat wyrusza w świat 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Serial 21⁴⁰ Wszystko co kocham – film 23²⁰ Bóg liczy na Ciebie – koncert 0²⁵ Polska z Miodkiem – felieton 0³⁵ M jak miłość – serial 1²⁵ Borówka skrzat wyrusza w świat 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

„Niech odpoczywają w pokoju wiecznym...”

Modlitwa na polskich grobach w Thiais

str.16

